

SLOVENE

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26—
za pol leta " " 13—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishtvu:
za celo leto naprej K 20—
za pol leta " " 10—
za četrt leta " " 5—
za en mesec " " 1-70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petivrst (72 mm):
za enkrat . . . . . 13 h
za dvakrat . . . . . 11 „
za trikrat . . . . . 9 „
za več kot trikrat . . . 8 „
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Ustanovitev S. L. S. na Goriškem.

(Telefonično poročilo »Slovenca« iz Gorice.)

Gorica, 25. nov.

Danes ob pol 11. uri se je vršil v veliki dvorani krasne restavracije »Central« sijajno obiskani shod zaupnikov S. L. S. Ob velikem navdušenju se je ustanovila Slovenska Ljudska Stranka za Goriško. Nad 600 zaupnikov iz cele dežele je burno pozdravljalo novo organizacijo in viharno odobraval, naj se za vso Slovenijo ustanovi ena skupna velika Slovenska Ljudska Stranka. Shodu je predsedval poslanec Grča.

Dr. Gregorčič.

Po prehodu k dnevnemu redu govori prvi dr. Gregorčič o političnem položaju. Omenja in pojasnjuje glavna vprašanja, ki dandanes prevladujejo v Avstriji in na Ogrskem in ki se združujejo v pogodbi med njima, ki se sedaj razpravlja v zbornicah tostran in ostran Litave. Navedla posamezne točke preobložene pogodbe ter njene dobre in slabe strani za našo državno polovico. Marsikatera ugodnost za našo polovico, ki se nahaja v pogodbi ali ki je z njo združena, kakor tudi splošna potreba, da pridemo, vsaj začasno v stalne odnose nasproti Ogrski v gospodarskem in državnopravnem oziru, govorijo za to, da naj slovenski poslanci glasujejo za pogodbo, katera, četudi ni za nas dobra — je vendar boljša od sedanjega stanja in veliko boljša od položaja, ki bi nastal, ako ta pogodba ne bi obveljala.

V kratkih potezah označi govornik, kako je pogodba mogočno uplivala na razne stranke v državnem zboru ter dovedla do parlamentarnih združenj in ločitev, katerih bi človek sicer ne pričakoval, ako bi šla politika v navadnem tiru. Že do sedaj je pogodba uplivala na sestavo avstrijske vlade, in zdi se, da tega vplivanja ni še konec. Do pogodbe pride na vsak način, bodisi parlamentarnim ali neparlamentarnim putem, ali posledice te pogodbe na notranjo politiko bodo jako različne z ozirom na pot, po kateri se pogodba uveljavi.

Politični položaj v deželi je govornik opisoval posebno s stališča dvojezičnega prebivalstva in strankarstva na slovenski in italijanski strani. Označil je volivno reformo za deželni zbor kot izboljšanje in pridobitev na političnem polju. Opozoril je poslušalce na važnost bližajočih se volitev v deželni zbor ter jih pozval, naj po vzgledu prejšnjih boljših let složno delujejo podpoti po novi organizaciji — po krščanskih načelih, katera

so redno priznavali s starim geslom: »za vero, dom, cesarja«, ki naj nas vodi v novih okoliščinah, v novi organizaciji do — novih zmag!

Organizacija »S. L. S.« na Goriškem.

O tej točki poroča dr. Breclj in predlaga sledeče resolucije:

Zbor zaupnikov zbran v Gorici 25. nov. 1907 na poziv »Sloginega« predsedstva je sklenil:

1. Stranka, ki hoče delovati na krščanskem in demokratiškem temelju za duševni in gmotni prosep slovenskega ljudstva, zlasti kineta, delavca, obrtnika in trgovca, na Goriškem se imenuje »Slovenska Ljudska Stranka« na Goriškem.

2. Zbor zaupnikov »S. L. S.« pozivlje vse goriške Slovence, ki priznavajo krščansko in demokratiško stališče kot veljavno v javnem življenju, naj se priklonijo »S. L. S.« Glede načina naj se dogovore z vodstvom in izvrševalnim odborom »S. L. S.«

Vrhovno organizacijo »S. L. S.« na Goriškem tvorijo:

I. Zbor zaupnikov, II. Izvrševalni odbor, III. Vodstvo.

I. Zbor zaupnikov.

V zbor zaupnikov spadajo:

1. odborniki in poverjeniki organizacij »S. L. S.«,
2. vse v javnosti delujoči moške te stranke.

Zbor zaupnikov sprejema poročila vodstva, obravnava o podanih predlogih, daje smer za nadaljnje delovanje v vseh načelno važnih političnih zadevah, se izjavlja o kandidatih za državni in deželni zbor ter odločuje o vsem tem z absolutno večino navzočih.

Prvi zbor zaupnikov skliče predsedstvo »Sloga«, nadaljnje zbere sklicuje vodstvo, ki pa mora zbor zaupnikov sklicati vsaj vsaka 3 leta. Vsaka tri leta izvoli zbor zaupnikov izvrševalni odbor, vodstvo in voditelja stranki.

II. Izvrševalni odbor.

Izvrševalni odbor tvorijo:

1. člani vodstva,
2. državni in deželni poslanci »Slovenske Ljudske Stranke«,
3. vsake strankine organizacije po en zastopnik,

4. iz članov, ki jih izvoli zbor zaupnikov ali pa jih pritegne po svoji previdnosti izvrševalni odbor sam.

Izvrševalni odbor, ki obravnava vsa tekoča politična vprašanja taktične važnosti, sklicuje vodstvo po svoji previdnosti; sklicati ga pa mora vsakokrat, kadar to zahteva vsaj ena tretjina članov izvrševalnega odbora.

III. Vodstvo.

Vodstvo sestaja iz sedem članov, ki jih izvoli zbor zaupnikov neposredno.

Vodstvu načeluje član vodstva, ki nosi ime voditelja stranki in ki ga kot takega izvoli zbor zaupnikov neposredno.

Ako odpade kateri član vodstva vsled kateregakoli vzroka, sme vodstvo pritegniti med se člane iz izvrševalnega odbora. Vodstvo sme tudi v slučaju kake potrebe pritegniti k vodstvenemu delu začasno ali pa za vso poslovno dobo kako drugo osebo.

Vodstvo zastopa stranko na zunaj, urejuje tekoče politične zadeve v smeri, ki sta mu jo določila zbor zaupnikov in izvrševalni odbor ter pripravlja predloge in načrte za zbor zaupnikov in izvrševalni odbor. V slučaju nujne potrebe odločuje samostojno.

Šolske zahteve.

Poslanec Jožef Fon govori o šolskem programu goriških Slovencev ter predlaga sledeče resolucije:

C. kr. vlada naj ukrene kar potreba,

1. da se ustanovi slovensko vseučilišče v Ljubljani v najkrajšem času za vse slovenske pokrajine v Avstriji;

2. da se otvorijo na c. kr. višji gimnaziji in na c. kr. višji realki v Gorici že v početku šolskega leta 1908—09 slovenske paralele;

3. da se premesti slovenski oddelek c. kr. izobraževališča za učitelje iz Kopra v središče slovenskega dela goriške dežele, namreč v mesto goriško, in sicer s početkom šolskega leta 1908—09;

4. da se ustanovi nemudoma v mestu goriškem toliko slovenskih javnih ljudskih šol na primernih krajih, da bodo mogle sprejeti vse one šolski dolžnosti podvržene slovenske otroke z ozemlja goriškega mesta, ki so zdaj siljeni iskati si ljudsko-šolski pouk v zasebnih šolah ali v zavodih ki niso obvezne šole;

ter polaga »Slovenskemu klubu« državnih poslancev na Dunaju najtopleje na srce, naj zastavi vso svojo veljavo in svojo moč pri c. kr. vladi, da se izvrši ta šolski program goriških Slovencev.

Težnje kmečkega stanu.

Deželni odbornik profesor Berbuč govori o težnjah kmečkega stanu na Goriškem in naglašja, da je ta naloga tako obširna, da se ne da niti približno rešiti v okvirju govora na shodu, ker mu je odmerjen po danih razmerah le tesen čas. Zato mora večino teh težni le mimogrede omeniti ter le o nekaterih važnejših na drobno razpravljati.

Našemu kmetu je stremeti v prvi vrsti za poukom v umetnem gospodarstvu. Navodila za to mu daje vlada po svojih potovalnih uč-

teljih in drugih pripomočkih; dežela po kmetijskih šolah, kmetijskem uradu, po učiteljskih kmetijstva itd. Različna društva prirejajo predavanja o umnem gospodarstvu in skrb po možnosti, da isto pospešujejo.

Kmet mora stremeti tudi za tem, da pride na lahak način in po nizki obrestni meri do posojil, ko zabrede po nesreči v dolgove, ter da se mu nudi ugodna prilika nalagati morebitne prebitke svojega gospodarstva varno na obrestovanje. Za to skrbje različni denarni zavodi, posebno rajfajznovke, deželna hipotekna banka, vlada in dežela z brezobrestnimi posojili itd.

Glavna skrb društva mora biti, da se organizira v nepremagljivo četo ter tako skupno varuje svoje prideleke pred zvijačami raznih spekulantov. Na ta način naj skupno zastopajo in branijo kmetije svoje koristi. Le tako bo mogoče ugodno rešiti pereče vprašanje med delavci in delodajalci.

Velike važnosti za občine in naše kmečko ljudstvo, posebno na Krasu in v Brdih, je preskrba z zadostno in zdravno pitno vodo za ljudi in živali. Velikega pomena za kmetijstvo je uravnava naših voda, zgradba in poprava dobrih cest in poti, sploh skrb za ugodna prometna sredstva.

Govornik naglašja potrebo deželne zavarovalnice proti ognju, za življenje, proti toči in živinskim boleznim. Leto za letom gre iz dežele 500.000 do 600.000 K čistega dobička na zavarovalninah, kar je v veliko škodo deželi in njenemu prebivalstvu, posebno kmetom in posestnikom.

Toda težišče vsemu stremljenju za izboljšanje žalostnih razmer našega kmečkega stanu je iskati po nazorih govornikovih v tem, da se znižajo neznosne deželne, občinske, šolske, cestne, cerkvene in druge doklade k izravnim davkom. Te doklade so prava rak-rana, ki razjede telo naših treh slovenskih političnih okrajev, uničuje blagovitost kmečkega stanu in drobi posestva in podi stotine družin v Ameriko, Egipt in sploh v tujino.

V dokaz resničnosti te trditve, naveda g. poslanec, da znašajo povprečni odstotki k izravnim davkom za vse avstrijske kronovine 127%. Najnižje odstotke ima (razen Trsta, ki tu ne pride v poštev) Nižja Avstrija s 82%, najvišje povprečne odstotke pa Dalmacija z 203%, dočim kaže doma sestavljen posnetek za posamezne politične okraje naše ožje domovine, da plačuje okraj »goriške okolice« povprečno 174, tolminski okraj 192 in sežanski pa 267%. Gradiščanski okraj plačuje 147, goriško mesto pa le 84%.

Vzrok temu je iskati, pravi govornik, v pomanjkljivosti naše deželne uprave, ki je edina te vrste v Avstriji, in v naših občinskih upravah.

LISTER.

Črni oltez

(Zgodovinska povest, češki spisal V. Beneš Třebizský. Preložil Danimlr.)

Tiha vas je to, ta Třebiz, a še tiše je tam po tistih očrnelih skalah in golih rebrih, ki jo obdajajo na južni strani. Le malokdaj zaboli tja noga tujčeva; posebno v zimi ne, ko pade sneg in pobeli temno, vedno otožno lice tistih skal, — pobeli jih, toda ne razjasni. Dá, še žalostneje, še bolj otožno je tamkaj v zimski dobi. Nedotaknjen od človeške noge ostane sneg, ki ga je tja nanosil veter, da, prav tako, kakor sta ga nakopila nebo in burja, dokler ga zopet ne raztopé žarki pomladnega solca.

Le temni spomini, tako temni, kakoršna je noč, kadar se podé po nebeškem svodu črni hudourniki, podobni postavam v ljuti boj zapletenih duhov, še večeje ondodnega prebivalca na to vas, posebno pa na te groblje, na to gromado belega kamenja, ki se vzpenja najvišje nad vasjo. Da, žalostni so ti spomini, tako žalostni, kakor one skale, katerim je čas v večem spomin vdolbil to otožno in pošastno lice, da bi tedaj, ko izgine iz ust človeških povest o tem gradišču, one bile še neme priče iz davnoprošlih dob.

Izgnila je res ta povest iz tamošnjega ljudstva, niti starčki se je ne spominjajo več dobro. Pripovedujejo ti o zakladu, ki se baje

skriva pod tem rebrom; pred leti, ko je bil njih dedek še majhno dete, so začeli kopati in prišli celo na železna vrata; našli so baje tam klopi vklesane v skalo in že so mislili, da so dospeli k cilju; toda čez noč se je vse zopet zasulo in porušilo. Pripovedovali ti bodo o ženi, ki je šla na veliki petek k »skali« po vodo ter videla tam v odprti duplini cele kupe zlata in srebra, toda ni mogla baje poprej domu, dokler ni bil prečitan v cerkvi pasijon. Omenjajo tudi radi belo ženo, ki je priplezala od tistih razvalin tja k oni velikanski lipi, katera je še pred nedavnim stala tam ob kapelici, toda o polnoči je vsakokrat zopet izginila.

Razvaline, ko sem jih poprej omenil, so estanki trdnjave, o koji ti pa nikdo ne pove, kako in kdaj je preminula; iz teh ostankov so sedaj napravili sušilnico za češplje.

Za mladih let mojega očeta so baje še lezli po lestvici na »beli stolp«; naše dobe pa so še dočakali le neznatni ostanki podzidja.

Kot malo dete sem večkrat slišal pripovedovati deda o nekdanji trdnjavi, in to se je vtisnilo v moj spomin. Tiste podobe, katere je tolikrat slikal pred mojo mlado dušo ta dobri, nepozabni starček, te vedno ponesejo mojega duha tja v davno minuli vek, kadarkoli sedim na teh kamenitih, drobečih se že, belih kakor kost, pod temi košatimi orehi, ki z večnim hladom, z večno senco pokrivajo tukajšnje razvaline.

Tiste podobe so takorekoč že zrastle z mojo mislijo; saj je pod njimi, pod temi grobljami, moja rojstna vas, zibelka moja, katere gotovo nikdo ne pozabi, tudi ne njene okolice,

kjer je vsakdo preživel svoja nebesa, svoj raj.

Pred davnimi leti je stala na mestu sedanjih zasipov močna trdnjava v podobi trikotja, razpenjajoča se po vrhu rebra. Tam, kjer sedaj tvorijo baje s slamnatimi strehami južno čelo sela, so stali trdni okopi in visoki nasipi, sposobni obraniti za dalj časa silni naval sovražnika. Na najvišji skali, na trdem, začrnelim pečencu, je stmel proti nebu mogočen, štirivogliti stolp. Z njegovih visokih lin se je videlo daleč tja k tem goram, ki se tam v neskončni dalji vzpenjajo proti sinjemu nebu.

Edina vest o Třebizu nam pravi, da je žena kneza Friderika I. 1183 darovala to trdnjavo Johanitom, ki so dolgo časa prebivali tamkaj, tja do štirinajstega stoletja, še v dobi Otokarijevi, kamor spada tudi naša povest.

Pod belim stolpom na skali poraščeni z mahom je sedel mož, zahajen v širok, do pet segajoč plašč z belim križem johanitskim. Oko njegovo je zrlo gori proti lini, iz katere je že iz dalje vabil prapor potnika v gostoljubni grad Johanitov. Bil je to hraber bojevniki tega slavnega reda, z iskrimi očmi, z junaško postavo, kateremu je bil bojni hrup, ki ga je obdajal, ves čas od mladosti, kakor nežna spavanka.

V trdnjavi je bilo tiho kakor v grobu. Zastonj bi iskal tukaj potovalec onega vselega življenja, ki je kraljevalo v tedanjem času po gradovih drugih vitezov in plemenitah, tukaj niso živketale čaše, polne penečega vina, in nikoli se niso prirejevali turnirji

in druge viteške igre na čast plemenitim gospem in gospicam — saj teh niti bilo ni med temi zidovi. Trdnjava Třebiška je bila podobna samostanu, posebno ko je bil gospodar ta Zirotnec. Ta gola rebra, te večno otožne skale, to vse se je vjemalo z njegovo pravjo. Milo mu je bilo izpočetka na Třebizu, tako milo kakor nikjer, niti v rodni zibelki, na bližnjem Zirotnu. V prejšnjih letih, ko je bil še doma, je čestokrat zahajal sem. Ta črni prapor z belim križem, ki je že dolga, dolga leta vihral nad to trdnjavo, raznovrstna poročila, ki jih je slišal pripovedovati tukaj o Johanitih, h katerim so se že tedaj priglaševali imenitni moške, to je vzvalovilo njegovo mlado, vročo kri.

Že v tisti dobi je slovelo ime Zirotnincev po daljni češki domovini. Njihov grad je že od nekdanj bil zibelka hrabrih plemičev, ki so v ljutih bojih prelivali kri za domovino svojo.

Vitezi, ki so se shajali na Třebizu so tožili, da je Jeruzalem zopet v oblasti Osmanov in da se nad svetim mestom Bogomirov *) zopet sveti polmesec »križ« pa se potaplja. Tako so tožili ti vitezi, njih hrabro srce pa je hrepelo daleč tja v deželo jutrovo v krvavi in ljuti boj s Saraceni.

Mladi Zirotnec je z navdušenjem poslušal njihovim pripovedkam. Njegove črne, ognjevite oči so se iskrlje, njegova desnica je močneje stisnila ostri meč, ki mu je visel ob boku. Začel je prositi svojega očeta, da naj

* Tako se je zval Jeruzalem, ker ga je slavni Bogomir brijunski leta 1099 v krvavem boju iztrgal iz turških rok.

Gospod poslanec razpravlja na to na drobno sistem delne uprave in dokazuje na temelju uradnih podatkov istinitost svoje trditve.

Občinske potrebščine in uprave na goriškem so pobrale l. 1904 skupaj okoli 1.300.000 kron, dočim so znašale iste na Kranjskem isto toliko, dasi ima Kranjska vsaj dvakrat več prebivalstva in skoro trikrat več davčnih občin nego Goriška. Z ozirom na prebivalstvo bi morali biti ti izdatki pri nas za polovico, z ozirom na število davčnih občin pa dve tretjine manjši, nego na Kranjskem. To svedoči, da sistem naših občinskih uprav ni dober. Govornik navede zadnje nedostatke, v kolikor so njemu znani, ki jih bo treba odstraniti.

Predlaga sledečo resolucijo:
Shod zaupnikov S. L. S. na Goriškem, zbran 25. novembra 1907 v Gorici, sprejema v svoj program zahteve »Kmečkih zvez« glede na razne potrebe kmečkega stanu. Posebej še pozdravlja novi vinski zakon ter povdarja potrebo, da se uvede starostno zavarovanje ter okrajne bolniške blagajne tudi za kmečki stan, kakor tudi da se ustanovi obvezna deželna zavarovalnica proti škodi po ognju, toči in drugih neizogledih ter da se brez odloga uredijo deželne finance z državno pripomočjo.

Za slovensko trgovstvo in obrt.

Gospod Kopač je poročal o trgovstvu in obrti in stavil resolucije za slovensko trgovsko šolo v Gorici, za preuredbo slovenske trgovske šole v Gorici, za znižanje krivičnega cenzusa pri volitvi v trgovsko in obrtno zbornico in da se razdeli trgovska in obrtna zbornica v slovensko in laško.

Delavski stan.

Odvetniški koncipijent dr. Dermastia govori o zahtevah delavskega stanu, ki jih izrazi v sledečih točkah:

1. Delo je dolžnost in splošno pomožje vseh zdravih ljudi in ne sme postati žrtva oderuštva in izsesavanja, kakor se mnogokrat godi.

2. Država je dolžna po postavah in upravi braniti pošteno delo in je namenu primerno organizovati, da je obvaruje krivičnega izsesavanja in da zagotovi vsakemu delavcu njegovemu delu primerno plačo.

3. Otroško delo po tvornicah se mora odpraviti, žensko delo omejiti na ženski primerna dela, ki moškemu delu ne delajo konkurence.

4. Ponočno delo se dovoli le onim podjetjem, ki iz tehničnih vzrokov dela ne morejo pretrgati. Ženskam in otrokom bodi nočno delo sploh prepovedano.

5. Ob nedeljah in zapovedanih praznikih mora vsako delo počivati. Če ni mogoče ob nedeljah dati počitka, naj se določi 36 ur med tednom v počitek, vendar tako, da ima vsako drugo nedeljo delavec prost dan.

6. Uvede se po razmerah najvišja neprestopna delavna doba; in sicer pri vseh rudo- in premogokopih in pri vseh javnih strokah, koder se mehanično s stroji v velikem producira, zlasti pri težkih in zdravju škodljivih delih osemurni delavnik, pri mali obrti, rokodelstvu, trgovstvu pa 10urna delavna doba.

7. Zakonito naj se varujejo delavci, ki izvršujejo po svoji volji in vesti razne mandate.

8. Uvede naj se razsodišča, sestavljena iz delavcev in delodajalcev, ki naj razsodijo v vseh spornih točkah.

9. Skrbi naj se delavcem za zdrava in primerna stanovanja. V to svrhu ustanovljena društva podpirajta dežela in država z zakoni in doneski.

10. Plača bodi tako urejena, da more vsak delavec pošteno živeti tudi z družino. Vsak delavec mora imeti pravico, da napreduje pri delu in se mu plača primerno zvišuje. Delavec imej pravico do gotovega deleža pri čistem dobičku.

11. Akordno delo naj se odpravi povsod, kjer je nevarno, ali kjer ob neugodnem času vsled njega delavci nimajo zaslužka.

12. Strogo naj se nadzorujejo vsa podjetja glede na varnost življenja in zdravja; zato naj se pomnoži obrtno nadzorstvo po dejanski potrebi. Za delavke naj se nastavi obrtno nadzornice. Obrtnim nadzornikom naj se pridele delavci, ki jih naj odškoduje država.

13. Po večjih mestih se naj uvedo občinske posredovalnice za delo, in sicer brezplačno.

14. Uvede naj se splošno državno zavarovanje za delavce vseh vrst proti boleznim, nezgodam, onemoglosti in starosti ter za udove in sirote.

15. Delavstvo ene stroke ali sorodnih strok naj se združuje po strokovnih društvi, ki so nepolitična in skrbijo zgolj za izobrazbo in gmotno povzdigo delavstva ter po delavskih političnih društvi, ki skrbijo za politično osamosvoje delavskega stanu sploh.

Soglasno je bila sprejeta zaupnica »Slovenskemu klubu« in strankinim državnim in deželnim poslancem ter vse resolucije.

Za voditelja je bil izvoljen državni in deželni poslanec dr. Gregorčič, v vodstvo pa dr. Pavličič, Grča, Berbuč, Dermastia, Fon, dr. Breclji, Kopač, prefekt Rejc, Kremžar, vsaka organizacija pa pošlje v vodstvo po enega zastopnika.

»NARODNI KLUB ČEŠKIH VLADNIH STRANK«.

Boj »Narodnih Listov« proti češkim poslancem traja dalje. Očita jim, da so brez garancij za narodne pridobitve vstopili v vladno večino. Kaj so pa dosegli? Samo osebne izpremembe: Namestu Fořta — Fiedler in namestu Pacaka — Prásek. To je vse. Ko so ob ustanovitvi »Narodnega kluba« načelniki vseh treh združenih strank dr. Kramář, Udržal in dr. Hruban šli k baronu Becku, so mu sicer naznanili, da bi vsako kršenje pravic češkega jezika bilo casus belli »Narodnemu klubu« proti vladi. A Beck jim je odgovoril, da stoji vlada zdaj kakor prej na stališču, da je jezikovno vprašanje pri sodiščih stvar judikature pristojnih sodnih instanc. Ta odgovor se zdi »Narodnim Listom« dovolj povoda, da udrihajo po »vladnih« čeških poslancih.

NADVOJVODA RAINER BOLAN.

Dunaj, 24. novembra. Nadvojvoda Rainer se je prehladil in dobil influenco. Bolezen sicer ni nevarna, vendar je pri tako visoki starosti nadvojvode treba velike previdnosti.

HRVATJE PROTI POOBLASTILNI POSTAVI.

Zagreb, 24. novembra. »Agramer Tagblatt« poroča iz Budimpešte: Hrvatje se pripravljajo na najodločnejši odpor proti pooblastilni postavi, ravnotako tudi poslanci drugih narodnosti. Neki hrvaški poslanec se je izjavil, da se vsak hrvaški govornik pripravlja na deturni govor. Vsled tega se ne more misliti (?), da bo dobila pooblastilna postava do konca leta zakonsko moč. Edino mogoče je, da se razpusti državni zbor. Pogajanja Hrvatov s predsednikom Justhom so se za sedaj pretrgala.

DALMATINSKI CESARSKI NAMESTNIK.

Dubrovnik, 24. novembra. Kakor »Narodni List« poroča, se je zboljšalo stanje dalmatinskemu cesarskemu namestniku Nardelliju, ki je obol el na akutnem nikotinskem zastrupljenju. List poroča o Nardelliju, da je izjavil, da ne misli opustiti svoje službe. Zato so vse vesti o njegovem odstopu brez prave podlage.

NADPOROČNIK FIRBAS — VOJAŠKI VOHUN.

Na Dunaju je bil te dni nadporočnik Valdemar Firbas, kateri je bil v zaupnem času prideljen generalnemu štabu, obsojen za adi

ogleduštva, goljufije in ponarejanja listin na osem let težke ječe. Firbas izhaja iz zelo ugledne družine in je bil nadarjen častnik. Začel pa je ljubimsko razmerje z neko gospo, katere je zahtevala od njega velike denarne žrtve, ki so presegale njegovo plačo. Vsled tega je začel na slaba pota. Hotel je izdati vojaške skrivnosti, si na ta način pridobiti veliko denarja in nato pobegniti iz Avstrije. Ko je imel že vse pripravljeno in je vso stvar dal še prepisati, je slučajno prišel temu na sled neki policijski uradnik, kateri je potem Firbasa poznal na pristojni oblasti. Firbas je imel zvezo z Italijo v svrhu prodaje vojaških skrivnosti.

PORTUGALSKA PRED REVOLUCIJO.

Madrid, 23. nov. Listi poročajo, da se čezdalej bolj širi uporno gibanje med vojaštvom. Lizabonski policijski poveljnik je odstopil. Pet častnikov so včeraj zaprli.

Lizabona, 23. nov. Prestolonaslednik Luis Filip je očital kralju Karlu njegovo tiransko politiko. Radi tega je bil prestolonaslednik prognan na grad Villa Vicos, kateri je 100 milj oddaljen od Lizabone.

Magdeburg, 24. nov. »Magdeburger Zeitung« poroča iz Madrida: Iz Portugalske prihajajo zelo vznemirljiva poročila. V večih krajih se je proglasilo obsedno stanje. Aretacije v velikem obsegu se še vedno vrše. Včeraj je bilo več kot 100 oseb aretiranih. Veliko razburjenje je povzročil razgl. pregnanega prestolonaslednika. Razglas tudi protestira proti sedanji vladi in opozarja kralja, da se na ta način dela iz Portugalske samo deželo republikancev in anarhistov.

Madrid, 23. nov. V političnih krogih se širi vest, ki jo je prinesel časnik »El Mundo«, da se je uprla ena portugalska eskadra. List ni mogel dognati resničnosti te vesti.

Madrid, 23. nov. Listi poročajo, da je ukrenil mornariški minister, da odplovejo križarka »Extremadura« k Rabatu, da nadomestuje bojno ladjo »Pelayo«, ki se mora vrniti v Tanger.

JUD — RIMSKI ŽUPAN?

Zadnjih občinskih volitev se katoličani v Rimu niso udeležili. To je bila velika napaka, ki izvirja iz desorganizacije italijanskih katoličanov. Zmagali pa niso liberalci, ampak prišli so na vrh socialistični in republikanski elementi. Županski kandidat te stranke je Ernst Nathan, do zadnjega časa načelnik frama-sonskih lož. Nathan je jud in po mišljenju republikanec, sovraženik vladajoče hiše. Italija gre res usodno pot. Vlada je podpirala frama-sone, da bi na sedežu papeštva vzgojila proticerkveno gibanje, zdaj je pa to gibanje vzraslo vladni čez glavo in stolnici italijanski grozi že republikanski župan. To so sadovi frama-sonstva.

ROPARSKI NAPAD NA LADIJO.

Baku, 24. nov. Dvajset roparjev je napadlo ladjo »Cesarevič«, katere je vozila pošto v Krasnovodsk. Oropal so pošto in prisilili nato kapitana, da je moral v bližini Baku ustaviti ladjo, nakar so roparji izginili pri vasi Zikh.

TRIE VOJAŠKI POLICISTI USTRELJENI.

Pešavar, 24. nov. V bližini Pešavara so bili v noči od 20. na 21. t. m. ustreljeni trije vojaški policaji od Afridov.

DOGODKI V MAROKU.

Casablanca, 21. novembra. General Druže je včeraj pregledoval casablanske obrambene naprave. Veliko del je v teku, da se obda mesto s pasom fortov, ki naj bi varoval mesto in tabor pred napadi. Španci so začeli pripravljati zimska stanovanja. Vsa španska kavalarija je odšla. Ostal je samo oddelek 69. pehotnega polka in nekaj ženijskih vojakov.

Sallamanka, 23. novembra. K Benis-nasom poslana poizvedovalna četa ima povelje, izvršiti nobenega sovražnega dejanja.

Drugi poizvedovalni oddelek je zapustil Port-Say z istim poveljem. V Sallamaniji se je čulo streljanje iz pušk, iz česar se sklepa, da so bili Francozi napadeni.

Oran, 23. novembra. Iz Port-Saya odposlani poizvedovalni oddelek je napadlo veliko število Marokancev. Boj je trajal osem ur. Do opoldne je bilo na francoski strani pet ranjencev. Marokanci so se umaknili. Poizvedovalni oddelek je zasedel bojni prostor in uplenil veliko živine.

ZDRAVSTVENO STANJE CESARJA VI-LJEMA.

London, 24. novembra. »Daily Mail« poroča iz Highliffa: Zdravstveno stanje cesarja Viljema se je zdatno zboljšalo. Kašelj poenjuje, tako da sme monarh zopet zmer-no pušiti. Cesar vstaja že ob 4. uri jutraj ter dela. Popoldne se vozi po morju. Cesar Viljem je jako zadovoljen z vremenom, ob-žaluje le, da solnce ne prodre megle. Obis-kov ne sprejema in je odklonil tudi vsa vabila okoli bivajočega plemstva. Proti županu iz Bornemoutha je rekel cesar Viljem, da je se-daj njegovo največje veselje, če je sam.

SLOVANSKI SHOD V PETERBURGU.

»Novoje Vremja« priporoča, da bi se dne 19. februarja kot na obletnico svetoštetan-skega miru vršil v Peterburgu slovanski shod, ki se ga naj bi udeležile vojaške deputacije balkanskih narodov. Razni slovanski listi pa s tem niso zadovoljni, kajti ne ugaja jim vojaški značaj tega shoda. Bolj bi Slovanom ugal tak veslovovski shod, kakor je bil leta 1867 v Moskvi, ki so se ga udeležili vsi sta-novi, zlasti inteligenca, in ki bi imel bolj splošno kulturni značaj. Srbi so zoper pro-slavo svetoštetanskega miru, ki njim ni pri-nesel tega, kar so želeli, saj je srbski kralj Milan ravno ta mir vzel za povod svoji proti-ruski politiki. Bolgari bi se shoda gotovo ude-ležili, na udeležbo Srbov pa ni misliti. Čehom bi pa bolj ugajala misel vseslovanske raz-stave.

NASIJEVA PRAVDA.

Odgodenje obravnave proti Nasiju je ja-ko zmešalo celo pravdo. Zdi se, da hočejo se-natorji vso stvar ne le odložiti, ampak bi jo najraji pokopali. Čez 70 bivših ministrov, državnih podtajnikov in senatorjev je iz raz-nih vzrokov proti temu, da bi se še dalje ob-ravnavalo o skrivnostnih »podporah«, ki so se delile neznano komu.

VAŽEN SESTANEK.

Bolgarski knez Ferdinand se sestane te dni na Dunaju s črnogorskim knezom Jurijem. Knez Ferdinand bo imel tudi razgovor z avstrijskim zunanjim ministrom Aerenthalom.

ŠTRAJK V KMETIJSKI AKADEMIJI V TEŠINU.

Tešin, 24. novembra. Štrajk slušate-ljev kmetijske akademije v Tešinu-Liebwer-du, ki je nastal vsled tega, ker je ravnatelj prepovedal demonstrativno petje čeških pe-smi, traja še dalje, ker je ravnateljstvo skle-nilo, da relegira vse slušatelje, ki so prene-hali obiskavati predavanja.

PROTI PODRAŽENJU ŽIVIL.

Praga, 23. novembra. Včeraj se je na Taboru zbralo nad 4000 ljudi, kateri so šli nato pred okrajno glavarstvo. Poslali so deputacijo k okrajnemu glavarju in pa k občinskemu svetu, kateri je imel ravno sejo. Deputaciji se je zagotovilo, da se bo ukrenilo vse, kar je le mogoče proti podraženju živil.

Bрно, 24. novembra. Tu je danes okoli 3000 do 4000 ljudi demonstriralo po mestu s streljanjem, rdečimi zastavami. V sprevedu so demonstrantje nosili tudi tablice z napisi in podobami proti podraženju živil. Govorila sta pred delavskim domom socialna demo-krata Tušar in dr. Čeh, ki sta opozarjala na sejo državnega zbora in ki sta tudi hujškala na bojkot tistih trgovcev, ki draže živila.

ga pusti slediti drugim vzornim junakom, in ni odnehal poprej, dokler res ni oblekel črni plašč z belim križem. Johanitskim ter zapustil domovino.

Videl je sveto mesto, videl je kraj odrešenja, kajti vsak Johanit jih je moral zreti, vsak vitez je moral biti krščen s krvjo sara-censko. Haberta — tako je namreč bilo ime mlademu Žirotnicu — so krstili pred Akonom, kjer je posekal s svojim trdim mečem mnogo nevernih glav.

Toda zaman je bil trud, s katerim so si prizadevali ti junaki osvoboditi sveto zemljo ter poteptati polmesec, da bi nikoli več ne vstal. Ravno palestinsko so tudi zanaprej teptala kopita osmanskih konjev. Habert je ostal še nekaj let v Palestini ter izvojeval s svojimi tovariši marsikateri ljuti boj, a ko je zapuščal te svete kraje, o katerih je v svoji daljni domovini slišal toliko pripovedovati, ločil se je z ranjenim srcem. Nekaj, kakor ožnost, je pokril njegovo svedo, lepo lice. Bile so-li temu vzrok te puste azijske planine, li ta siva, gola rebra, katere se vijejo tam-kaj v dolgih, nedoglednih progah, mogoče pa te razvaline, katere je povzročil kruti, neusmi-ljeni Osman? — — —

Pod tem belim stolpom, kjer smo videli onega viteza-Johanita, je sedeval vsak večer; tudi danes je šel tja. Ves čas je zrl njegovo oko gori proti lini k temu svetemu praporu, včasih je hipoma zažarelo in rdečkast žar je preletel njegovo lice, opaljeno sicer, toda še vedno tako krasno, tako prikupljivo, da ni za-tajilo slavnega rodu Žirotnicev.

Solnce je bilo ravnokar zašlo. Kroginkrog nad rebri in nad temi črnimi lesi tam v dalji, kjer se je v večernem mraku dvigal grad Ži-rotin, so plaval rdečkasti oblaki. Prijetno je bilo sedeti v tem času zunaj pod tem temno-modrim nebom, ki je lehak veter zazibljal ti-soče trdnih zemljanov v sladke sanje. Hi-poma je zavihral tudi prapor na stolpu, razvil se je tja proti vzhodu ter zašumel kakor bi hotel zaklicati nekemu »lahko noč«.

Habert, ki je sedel še vedno na skali pod stolpom, je bil globoko zamišljen. Njegove mi-sli pa so blodile daleč, daleč tam po planinah palestinskih, ob sirske obrežju. Ustavile so se nedaleč od Akona ob samotnem grobu, ko-jega ste krasili dve vitki palmi, med katerima je stal očrnel, kamenit križ. V ta grob so po-ložili pred leti mlado, krasno devo, hčerko emira Edesenskega, koji je bil Habert nekaj veren prijatelj. Odrlekla se je namreč veri mo-hamedanski ter spoznala kristjanskega Boga. Zato pa je prebodo njena mlada prsa jeklo nevernikovo. S svojim zvestim oprodo, ka-teri ga je nekaj na Žirotni pestoval, je Ha-bert izkopal grob ter v naročje te hladne zem-lje položil svojo sestro, kakor jo je vedno ime-oval. Ko je zapuščal sveto deželo, je zasa-dil ob njenem grobu dve otožno zeleni palmi, seboj pa je vzel nekaj prsti od groba in kra-sno liro, iz cedrovega lesa, edini spomin po Elmi-ri.

Nad tem grobom je sedaj čestokrat pre-bival v duhu, na ti izsušeni travi, kjer so blizu šumeli morski valovi, in kjer sta šepetali ti dve mladi palmi, tako tiho, ledva slišno, ka-kor bi ne hoteli buditi Elmiro iz trdega, več-nega spanja.

»Habert, ko najdeš daleč v svoji domo-vini družico, zvesto in odkritosrčno, ne po-zabi tedaj Elmiro«, je pravila ta mlada Sara-cenka, kristianka, ko je ugašala luč njenih mi-lih oči, ko se ji je odpirala nova domovina, nadzemska in dosedaj neznana. Ubožica! ni vedela, da si Habert ne sme, ne more nikoli iskati družice, da mora sam dopotovati to dolgo cesto življenja. Saj mu ona ni bila več kakor je sestra rodnemu bratu, in tako jo je nazival čestokrat in prav nič se ni žalostila vsled tega, rada bi mu bila i sužnjica celo dol-go večnost. Le tedaj jo je Habert poljubil, ko so bila njena lica bela kakor sneg, ko so bile njene ustne blede, kakor obledi jutranja zora, ko prisveti solnce. In tedaj, ko ji je kopal grob, ko je zasaljati ti dve palmi in ta očrneli kame-niti križ, šele tedaj je čutil, da mu je bila El-mira več kakor sestra. Njene poslednje be-sede so tako pretresle vso njegovo notranjost, kakor divji vihar, kadar maje stovetki dob v njegovih najglobokejših koreninah.

»Habert, ko najdeš družico v svoji daljni domovini, zvesto in odkritosrčno, ne pozabi tedaj Elmiro«, je danes zopet ponavljal ta Jo-hanit, vzel izpod plašča dragoceno liro iz ce-drovega lesa, kateri je ona Saracenka izva-bljala zvoke, ki so mu vedno doneli v glavi, kadarkoli se je dotaknil čudežnih strun.

Njeno najpriljubljenejšo pesem, katero je ona igrala najraje, to je igral vsak dan. To niso bili zvoki, na katere naj bi se navadilo naše uho, tihi, polni nadeje, radostni, in zopet nežno otožni, ampak to je bila pesem jutro-vih otrokov, burna in pretresujoča srce člove-ško. Strašno so odmevali ti zvoki od teh go-lih rebrih in osivelih skalah, in kadar je mo-

ral kdo slučajno v večerni dobi mimo grada, je vsakokrat pospešil svoje korake, nekako ozko se je storilo ob srcu vesničanom od tej pesmi, ki se niso mogli navaditi tem čudnim melodijam.

Zopet so zazveneli ti zvoki po trdnjavi, zopet so doneli tako žalostno in otožno, da so oni oprode, katere je imel pri sebi, povzdigo-vali oči k nebesom, moleč za svojega dobrega gospoda. Le tisti starček, ki je sedel tam ob zaprtih vratih, je vedel, kaj pomeni pesem ta, le on sam je razumel njenim zvokom; vsaj je videl i on Elmiro in slišal je tiste besede, ki so se tako globoko vtisnile v srce njegovega gospodarja.

»Kaj, se ne bo vrnil mojemu gospodu več razum«, govoril je sam pri sebi stari, zvesti sluga, »to ga vendar na vse zadnje še spravi v grob. Zakaj se je sploh brigal zanjo, kaj ga je vezalo na to brezversko dekle, da je ni hotel izdati zločestim Frankom. Kakšen junak je bil to poprej! Od te dobe pa, kakor bi pretrgal nit. Globoko ga mora boleti njena zgodnja smrt; pa saj je bilo to tudi dekle, kakoršne nisem videl nikoli v življenju, četudi sem pri-šel daleč preko sosednje vasi.«

Glasneje so zadonele strune, in njih glas je bil podoben stokanju vetra. Ta godba je proniknila mozeg in kosti človeške.

»Moj Bog! moj Bog!« je zavzdihnil zopet verni sluga, toda Habert je igral dolgo tja v pozno noč strastipolno pesem Elmiro. In ko bi mogel videti skozi temno noč, zapazil bi tam nasproti gradu v bližnji skali, ki kakor ob bliska razcepljena odpira svojo notranjost, črno duplino, zapazil bi tamkaj temno postav-o človeško, vso zahaljeno do obličja. Sedela je

VOLITVE V JUŽNI AFRIKI.

Kapstadt, 23. novembra. Na volitvah v koloniji Oranje - River je združena stranka Burow zmagała s pretežno večino. Nadejati se je, da se v vseh treh kolonijah uvede Burom prijazna vlada.

HRUPNO POSTOPANJE ANGLEŠKIH BORILK ZA ŽENSKO ENAKOPRAVNOST.

Berolin, 24. novembra. »Berliner Tagblatt« poroča iz Londona, da borilke za žensko enakopravnost niso nič zadovoljni s tem, da kdo ministrom na javnih shodih v besedo seže, izbrale so si drugo orodje za doseg svojih pravic. Pri vseh sodniških razpravah, pri katerih so obtoženke ženske, povzročajo hrupne prizore in pravijo, da bodo v sodnih dvoranih toliko časa protestirale, dokler ne bodo iz njih vržene s silo. Najbrže obstoja neka zveza, ki hoče to svoje delovanje razširiti po celem angleškem kraljestvu. Taki protesti so bili v soboto po vseh londonskih sodiščih. Tudi na Škotskem, v Greenwichu in Glasgovi kakor tudi v drugih mestih je prišlo do enakih prizorov. Navzoče ženske so povsod v sodnih dvoranih glasno protestirale ter so jih morali radi tega s silo odstraniti. V Glasgovi je prišlo celo do pretepa. Sodniki, ki niso nič vedeli o nameranih napadih, so bili radi nesramno predrznega čina borilk za žensko enakopravnost popolnoma osupli.

Dnevne novice.

+ **Tuš.** »Gorenjec« piše: »Neovržno (!) stoji pribito, da ima takozvana belokranjska železnica z nagodbo toliko stike, kakor n. pr. dr. Šusteršič in pa kitajski cesar, naj padeta obe ministrstvi, zveza z Dalmacijo se spjelje tako gotovo, kakor je amen v očenašu.« — Takega pisarjenja si ne moremo tolmачiti drugače, kakor da izvirja iz slepe strankarske strasti, ki si nalašč maši ušesa in oči pred resničnim položajem. Tako je pisal »Gorenjec« v soboto, ko bi vendar lahko poiskal Beckove izjave preteklega tedna. Ministrski predsednik Beck se je jasno izrazil: »Rešitev tega vprašanja je uspeh avstrijske vlade. Pogajanja med obema vladama za železnici Košice-Bogumil in dalmatinsko progo so se vršila na ta način, da so obojestranski vladni zastopniki podpisali pogodbo s pristavkom, da jo še odobri obojestransko ministrstvo. To pogodbo bodo ministri podpisali šele po sprejetju avstrijsko-ogrske nagodbe. Zakonski načrt o dalmatinski železnici bi seveda izgubil svoj pomen, ako se ne bi nagodba sprejela.« — Čb takem tušu se je zbrinjala celo politična kratkokrila »Nova Doba« in je zapisala v soboto: »Iz teh ministrskih besed je razvidno, da je podaljšanje dolenjske železnice res odvisno od sprejetja nagodbe, in da bi z nagodbo padla dalmatinska železnica, ako se ne bi za ta slučaj morda dosegel poseben sporazum, kajti s padcem nagodbe bi padla tudi vlada. Četudi bi se železnica vzlic temu gradila edino le iz strateških ozirov, vendar bi se stvar gotovo zavlekla za daljši čas, kar bi značilno precejšnjo izgubo v našem narodno-gospodarskem življenju.« — Mislimo, da ima »Gorenjec« člankar dovolj. Čudimo se sedaj le še dvojni igri poslanca Hribarja, ki ima od izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke navodilo, da mora glasovati za nagodbo, v klubu narodno-naprednih občinskih svetovalcev je pa pripovedoval, da je Hrvatom dovolil, da se pri svoji obstrukciji lahko sklicujejo tudi nani. Po Ljubljani se danes govori, da je z ozirom na to dvojno igro dr. Tavčar naznanil ministrskemu predsedniku, da ima Hribar nalog glasovati za nagodbo. To je od dr. Tavčarja bilo pošteno, za »Jugoslovan-

ski klub« in »Gorenjčevega« člankarja je bil pa to krepak — tuš! Sedaj smo menda na jasnem, kako je! Hribarjeva dolžnost bi bila sedaj zahtevati od »Jugoslovanskega kluba«, da se izreče za nagodbo, ali pa izstopiti, če mu je blagor Ljubljane in dežele pri srcu.

+ **Stališče »Jugoslovanskega kluba« in slovenskih liberalcev.** Na večerajšnjem občnem zboru »Edinosti« v Trstu je govoril državni poslanec dr. Rybač. Najprej je zatrjeval, da bi gotovo dobili jugoslovanskega ministra, ako bi bili edini, potem pa je govoril o stališču Slovencev napram obstrukciji proti pogodbi in belokranjski železnici. Rekel je, da Slovenci sedaj ne moremo prepustiti Hrvatov samim sebi, ker nagodba je taka, da uniči celi hrvaški narod. (!) Bratov ne smemo zapustiti radi kake železnice ali drugih gospodarskih pridobitev, ker take stvari se lahko dosežejo pozneje čez leta, če se pa narod uniči in se ga pusti, se ga ne more rehabilitirati. Tako naše poročilo. Enako je argumentiral tudi dr. Laginja in Slovenec dr. Rybač si je prisvojil to argumentacijo. Hrvati imajo pravico, da zahtevajo, da se tudi nje posluša kot tretjega kompascenta; žal, da so si z reško resolucijo to zmoglost sami pokopali. A o tem smo že dovolj pisali. Tudi mi smo načelni nasprotniki dualizma, vidimo vse njegove slabe strani, a v razmerah, ki jih ne moremo s silo izpremeniti, se dajemo voditi od realnega, treznega prevdarka, kar pri nekih gospodih pogrešamo. Stvar fantazije dr. Rybačeve je, kako bo nagodba uničila hrvaški narod, ako ga ne uniči niti nesrečna madjaronska politika. S tako fantazijo se obstrukcija proti belokranjski železnici, ki bi hrvaško-slovensko vzajemnost utrdila, ne da zagovarjati. Naše bratstvo s Hrvati ne sme biti identično s politiko kakega Mandiča. Sicer pa gospodje, ki se sedaj sklicujejo na »bratstvo« Slovencev, pri reški resoluciji srceem žrtvovali in še pretekli teden je Supilo rekel: »Budu li Magjari priznali naša prava, varda će nas nič na svojoj strani u borbi proti Austriji. Onda se mogu Magjari mnogomu od nas nadati.« — Za ta slučaj Mandič, Rybač in Laginja nimajo nikakih garancij za narod, ki ga zastopajo. Za meglene fantome žrtvujejo realno korist. Menda se ni treba pripraviti o tem, da hrvaški narod z belokranjsko železnico ne bi bil uničen, ampak le gospodarski okrepljen. Koliko mu bo koristila Supilova politika, se bo tudi še videlo. Zaradi tiste slovensko-hrvaške vzajemnosti, ki je mi nismo nikdar smatrali le kot frazo, ampak kot nekaj istinito dosegljivega, obsojamo »Jugoslovanski klub«, ki hoče, da belokranjsko železnico, katero imamo sedaj v roki, izpustimo in se zadovoljujemo s kakimi Mandičevimi (!) »obljubami« — »čez leta«.

+ **70 letnico** praznuje dne 20. decembra velezaslužni slovenski skladatelj gosp. Anton Foerster.

— **O bojih s srbskimi tihotapci** in našo finančno stražo se poroča od srbsko-hrvaške meje: Srbski tihotapci so hoteli pri Bosutu spraviti na hrvaška tla 180 prešičev in nekaj govedi. Finančna straža jih je opazila in jim zaklicala, naj obstoje. Tihotapci so odgovorili s strelji. Razvil se je boj. Finančna straža je bila preslaba in je hitela po pomoč. Nato se je boj nadaljeval. Tri ure so srbski tihotapci streljali na finančno stražo, a končno so bili vendar le premagani. En tihotapec je ustreljen, več težko ranjenih. Tudi v bližini Race je finančna straža prejela četo srbskih tihotapcev, ki je hotela preko Save utihotapiti prešiče. Straže ob meji so pomnožene.

— **Bivši hrvaški ban Pejačević** se je poslovil z Zagrebom. V petek je obiskal vse odličnejše rodbine, s katerimi so ga vezali prijateljski odnosi.

Nevarno je obotel g. Hladnik Ivan, košanski župnik. Priporoča se v molitev.

— **Za ljudsko tajništvo,** katero se ima ustanoviti v Gorici, je dovolila trgovska in obrtna zbornica 500 K podpore.

— **Ponesrečil se je tovarnar g. J. Pavletič iz Gabrij.** Ko se je peljal domov, je srečal neko staro gluho ženo. Vedoč, da je zamen vsako klicanje, je zavozil na stran ter zadel v cestni kamen, na kar se je konj splašil, in g. Pavletič je padel z voza ter se precej poškodoval.

— **Poroki.** Danes se je poročil g. Jakob Koch, pristav c. kr. avstr. državnih železnic in postajni načelnik v Prvačini, z gospodično Valentino Mally iz Tržiča na Kranjskem. Poročil se je g. Krste Pertot z Nabrežine, c. kr. geom. eleve v Buzetu v Istri, z gospodično Ido Hmelakovo iz Lokavca.

— **Vžigalice se podraže.** Izdelovalci vžigalic so na shodn v Plznu sklenili vžigalice po celi Avstriji podražiti za 10 odstotkov.

— **Poročila se je danes gospa Katarina Ceglar** rojena Zakotnik, posestnica v Spodnji Šiki z Miho Kožel, posestnika sinom v Vodichah.

— **Češki veteranci** bodo nastopili proti novi vladni predlogi o novi organizaciji vojaških društev. Več čeških veteranskih društev je že izjavilo, da novi organizaciji ne pristopi.

— **Nevaren vojak aretiran.** V Postojni so orožniki aretirali vojaškega beguna Lovrenca Ogrizeka, ki je v Trstu na ulici v družbi z vojakom Jurijem Klunom napadel gospo Košuta, hoteč jo oropati, in ki je izvršil poizkus umora na Rakeku, o katerem smo poročali. Orožniki so našli pri njem revolver, nabasan s šestimi naboji, kakih dvanaest angleških klučev, šest vetrihov, novčarko z neko svoto denarja in pa britev.

— **Utopljenec** je bil najden v soboto v tovarniških rakah na Savi in danes, 25. t. m., po sodniškem raztelesenju pokopan. Ležal je v vodi že kake štiri do šest tednov. Ljudje so ga hodili gledat v mrtvašnico, a ga nihče ni spoznal.

— **Mesarji v Kranju** so znižali ceno mesu za 16 vinarjev pri kilogramu.

— **Povišana kazen.** Morilcu posestnika Antona Laha, Martinu Korošcu iz Ponikev, je kazen od štirih let težke ječe povišana na sedem let.

Znanost in umetnost.

Vse v tem oddelku omenjene knjige in časopisi se dobe v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

* **Ana Karenina.** Znameniti roman grofa Leva L. N. Tolstaja: Ana Kaernina, je ravnokar v slovenskem prevodu izšel v »Slovanski knjižnici« v Gorici. Knjiga obsega 1174 strani in stane za naročnike »Slovanske knjižnice« 4 K 80 vin., za nenaročnike pa 6 K 40 vin.

* **»Tri povesti grofa Leva Tolstega«** so izšle v zalogi tiskarne »Edinosti«. Vsebinska: »Jetnik v Kavkazu«. — Starca. — »Koliko zemlje potrebuje človek.« Cena 80 vin. po pošti 10 vin. več.

Štajerske novice.

Š **Zgodovinsko društvo za Spodnji Štajer** je imelo v nedeljo, dne 24. t. m. svoj občni zbor v Ptuj. Društveni tajnik, neumorno delavni g. dr. Kovačič, je v obširnem govoru razpravljal o najstarejši zgodovini Ptuja in njega poznejšem pomenu zlasti za Slovence. Poleg starega Sirmija (Srema), ki je bilo glavno mesto Panonije, je Ptuj imel važno vlogo v rimskem času. Da o krščanstvu ne najdemo na Ptuj in okolici nikakoršnjih sledov iz rimske dobe, je krivo najbolj to, ker so divji Gotje, Huni in drugi narodi za časa preseljevanja, Ptuj in okolico popolnoma uničili in izpremenili za dolgo časa v puščavo. G. dr. je govoril o predmetu obširno, a tako zanimivo, da ga je številno občinstvo z največjo pozornostjo poslušalo. G. Kovačič ni samo učen filozof, ampak tudi nad vse marljiv raziskovalec naše stare zgodovine; to je jasno pokazal tudi na tem zborovanju. Nad vse važna je bila pri tem zborovanju točka, ko je g. dr. Kovačič navdušeno bodril, naj vsa slovenska inteligenca na Spodnjem Štajerskem dela na to, da se kmalu ustanovi narodni muzej; tuji, zlasti Nemci preiskujejo našo zemljo in odnašajo odtod dragocene izkopine. Lotimo se vendar že enkrat resno tega tako doslej zapuščenega polja, ganimo se sami, da nas ne bodo Nemci povsod prehiteli. To so bile njegove misli. — Prišlo je več odličnih gospodov iz Maribora, tudi ptujski Slovenci so se zbrali v častnem številu, prihitel je tudi naš državni poslanec Pišek; samo okoličanov smo pogrešali!

Š **Ptujske novice.** Kakor se govori po Ptuj, je »mogočni« gospod Eberhartinger, predstojnik mestnega urada ptujskega, odpuščen iz službe, čudimo se vsi! — Gospod Schmuck, železniški inženir v Ptuj, je bil zadnje dni prepeljan v graško norišnico, tako je župan Ormig zopet rešen enega nasprotnika. — »Krščanska ženska zveza za Ptuj in okolico« je imela zadnji teden izredni občni zbor. Namesto dosedanje preds. gospe Schweigerjeve, ki se žal preseli v Deuclandsberg, je bila za predsednico izvoljena gospa Ana dr. Stuhcova.

Š **Nekdanji bogataš umrl kot berač.** Dne 21. t. m. je umrl v ptujski bolnišnici ubog in zapuščen Martin Kaizer, oče glasovitega vinotrčca Kaizerja, ki je napravil krido, a še o pravem času pobegnil v Ameriko. Stari oče je potem zgubil vse do zadnjega kracarja. Nekdanji bogataš je umrl skoro kot berač. Vse je pomilovalo starega Kaizerja, ki je bil ne navadno delaven mož, nekdanj tudi med ustanovniki ptujske Čitalnice, sin pa je žalibog bil hud nemškutar. — Dne 22. t. m. je tu padel prvi sneg; vreme je zelo hladno in neprijazno.

Š **Telovadni odsek v Trbovljah** je priredil včeraj popoldne prvo svojo veselico, s katero je pokazal, da ima v svojem krogu izborne moči, navdušene za delo. Vspored je bil jako bogat. Po pozdravnem govoru podpredsednika zveze telovad, odsekov je deklamiral predsednik trboveljskega odseka brat Zupan lepo pesem »Telovadska pobratimja«, ki jo je zlozil član odnodskega odseka br. Cerne. Zatem smo čuli dva solospesa s spremljevanjem harmonija in vijoline. Burka »Brat Sokol« je vzbudila mnogo smeha, igralci in igralke pa so pokazali, da so izšli iz izborne šole; ni se jim poznalo, da nastopajo prvič na odru, tako izborni so rešili svoje naloge. Zatem se je razvila živahna prosta zabava, pri kateri so bratje telovadci pridno razpečavali razglednice, srečke in kupone za telovadski sklad. Bil je lep popoldan, s katerim so telovadci pokazali, da so s svojo organizacijo zanesli mnogo novega življenja v Trbovlje, kjer je doma težko delo in malo plemenite zabave. Le tako naprej, vedno višje in višje!

Š **Bolnik okradel zdravnika.** Iz Ptuja poročajo: G. mestnemu zdravniku dr. Metzlerju je bila zadnje dni ukradena od nekega bolnika lepa žepna ura. Preiskoval je ravno v svojem stanovanju bolnika, a bil nenadoma odpoklican; zapustil je bolnika v zdravniški sobi, hiti na mesto nesreče; bolnik pa si med tem časom lepo ogleda sobo, si prisvoji žepno uro zdravnikovo in jo odkuri — ne ve se kam.

Š **XI. redni občni zbor društva slov. odvetniških in notarskih uradnikov** vrši

se je včeraj v Celju ob nepričakovano obilni udeležbi. — Že vnaprej se je vedelo, da bode ta občni zbor kritičen, zato je društvo svojim članom razven II. skupinarjem par dni pred zborovanjem poslalo obširne dopise, da naj se vsi člani udeležijo zborovanja, ker bodo sicer II. skupinarji preglašovali in s tem potegnili osrednji odbor nase, v Ljubljano. S tem pa je stvar bila povsem pretirana; kajti Ljubljancem je došlo samo 6 in še ti so prišli edino zato, da se zagovarjajo za oni slučaj, ko so parkrat niso povsem pokorili osrednjemu odboru, vsled česar je slednji II. skupino razpusstil. — Proti tej razpusitvi so se torej bili pritožili in bi moral v tej pritožbi razsojati občni zbor. Prišlo pa je pri tem do tako burnega obojestranskega besedičenja, zahtev in očitaj, da so se Ljubljancani morali umakniti. Nato se je izvršila volitev odbora. K razno-ternostim je predlagal dr. Štefan Rajh, naj bi društvo — »sedaj ko klerik, valovje potaplja družbo sv. Cirila in Metoda« in z ozirom na to, da se je ta občni zbor tako zmagovito končal pristopilo k družbi kot ustanovni ud z zneskom 200 K. — Po raznem pobujanju tega, z ozirom na smoter društva, preveč kosmatega predloga, se je sklenilo dati družbi v gornjem zmislu 50 K ter prirediti med letom en koncert s polovičnim dobičkom za družbo sv. Cirila in Metoda. Kar se tiče II. skupine, so njene zahteve tuptam popolnoma pravične. Takih zahtev bi bilo več, toda navedem le eno: Osrednje društvo zahteva, da se mora ves čisti dobiček veselice II. skupine vpsolati osrednjemu društvu, nasprotno pa ne plača osrednji odbor nobene eventualne izgube, ki bi jo utegnili imeti II. skupina pri kaki veselici. — Tako težko stanje in še drugih več si je hotela II. skupina pri tem običnem zboru ublažiti, a morali so klavrno oditi! — Kdo jim da zadoščanja za dobre nakane? Bojim se nasledkov. Znani »pisarnovodja« Gilčvert se je mnogokrat oglašil k besedi, toda bil je mož tako raztresenih besedi, da kar dalje ni mogel in ko se ga je opomnilo naj govori stvarno, se je mož prijel za mizo in se usedel na stol.

Š **Samoumor sodniškega oficijala.** Obesil se je v Mariboru vpokojen sodniški oficijal gosp. Franc Kramerger.

Š **Umrj** je v Mariboru upokojeni nadučitelj g. Vincenc Kocmut.

Š **Zaradi prepovedanih zavarovalnih špekulacij** so aretirani v Mariboru Ferdinand Schriebl, mešetar z zemljišča Rokavec, zavarovalni agent Koren in zakonska Antonija in Artur Thalmann.

Ljubljanske novice.

lj **Opozarjamo** na jutrišnje javno predavanje gospoda dr. V. Pegana v »Slov. kršč.-soc. zvezi«. Začetek točno ob pol osmi uri zvečer.

lj **Gledališka predstava igre »Grajski ječar«** v »Rokodelskem domu« je sinoči prav sijajno uspeła. Zlasti igralci glavnih točk, katerih imena smo že navedli v poročilu o zadnji predstavi imenovane igre, so se odlikovali s tako lepim in točnim nastopom, da se je dejanje igre prav gladko in neprisiljeno razvijalo na odru in je lepa igra prišla do polne veljave. Pevske točke so nas istotako vrlo zadovoljile in podale nov dokaz, kako dobro izvežban je pevski zbor »Kat. društva rokodelskih pomočnikov«. Obisk je bil jako poveljen; občinstvo je do zadnjega kotička napolnilo dvorano. Med drugimi je bil navzoč tudi g. stolni prošt J. Sajovic in gg. kanonika dr. Čekal in Fettich-Frankheim.

lj **Poštna vest.** Poštni oficijal gosp. Emil Ankerst v Ljubljani je imenovan za poštne kontrolorja v Opatiji.

lj **Prenapolnjeni zapor.** V soboto popoldne pripeljali so orožniki v gorenjskem vlaku 20 celovških kaznjencev. V Celovcu so namreč zaporu prenapolnjeni in zato so morali za omenjene kaznjence poiskati prostora v Ljubljani. Tudi z vlakom, ki prihaja zvečer iz Štajerske so orožniki pripeljali v Ljubljano 8 kaznjencev. Ljudje so seveda ugibali, kako veliko hudodelstvo se je moralo izvršiti, ker je bilo naenkrat toliko vklenjenih skupaj v spremstvu orožnikov.

lj **Poročena** sta bila v stolnici g. Franc Vodnik, podobar z gdč. Ivano Susman.

lj **Umrja** je na Tržaški cesti štev. 4. Marija Lilleg.

lj **V operi »Romeo in Julija«** nastopi dne 15. decembra v ulogi kneza g. Križaj.

lj **Prijeli so** v Podgorici ubeglega prisiljenca Jožefa Obermanna in ga pripeljali nazaj v prisilnico.

lj **Kap zadela** je včeraj popoldne v svojem stanovanju na Starem trgu št. 5. upokojenega učitelja Leopolda Pegana. Pokojnik je bil rojen 1842 leta v Gaberjih pri Ajdovščini in pristojen v Prečno.

lj **Umrja** je danes gdčna Ivanka Šusteršič, vulgo Bobenčkova, hčerka posestnice in gostilničarke gospe Šusteršič, na sv. Petra cesti. N. v. m. p.

lj **Poročil se** je mag. pharm. g. Ivo Pongračič z gdčno Ivko Čop, posestnikovo hčerko v Delnicah. Najiskrenejše čestitamo!

lj **Sijajn garnizijski večer** se je vršil preteklo soboto v hotelu »Union«.

lj **Debeli Trudingerji** so včeraj napolnili »Unionovo« dvorano do zadnjega kotička. Oddalo se je nad 600 vstopnic. Največja umet-

nost Trudingerjev je hitrost, s katero praznijo vrčke. Znamenita je njihova debelost, ostalo proizvajanje je postranska stvar. Ljubljanci so imeli tako zopet »hec«, ki se bo še danes in jutri ponavljal v »Unionu«. Trudingerji so Ljubljance zelo pohvalili, češ, da še nikjer niso imeli toliko poslušalcev in — gledalcev.

Izpred ljubljanskega porotnega sodišča. Nasprotnika s sekuro pobil. Gregor Troha, Urbančev, 25 let stari posestnikov sin v Javorju je 20 let starega hlapca Janeza Tavčarja ki ga je dražil, s sekuro večkrat po glavi vdaril, tako da se je ta takoj mrtev na tla zgrudil, ker je vsled udarcev razpočila lobanja in so vsled tega otrpnili možgani. Troha je bil obsojen na 2 in pol leta težke ječe.

Iz Mestno kopeli »Kolezija« oddaja magistral v najem.

Iz Ameriko se je včeraj odpeljalo z južnega kolodvora 97 Macedoncev in 40 Hrvatov, nazaj pa je prišlo 300 Hrvatov, Slovencev in Macedoncev.

Gospodarstvo.

g Laška konkurenca. Na Kanalskem, posebno v Zapotoku, Marijinem Celju in tamošnji okolici obrodil je letos pitomi kostanj prav obilno izvrstnega in povsem zdravega blaga. Lastniki ga pa ne morejo spraviti v denar, ako ga nočejo prodati po več nego smešno nizki ceni. Ponujajo jim namreč po osem kron za meterski stot. Vzrok tej nizki ceni je italijanska konkurenca; iz Italije se namreč uvažuje kostanj po prav nizkem colnem ceniku v Avstrijo. Naša država prideluje za lastno potrebo dosti konstanja; bilo bi torej le pravično, ako bi se pri bodočem sklepanju trgovinske pogodbe zvišala colnina na uvoz pitomega konstanja iz Italije v Avstrijo.

Razne stvari.

— Skladatelj P. Hartmann je došel v Bremen ter se poda v Bolcan.

Nov šport. Najmodernejši šport se sme brez dvoma imenovati jadranje na deželi. Ta šport je zlasti zelo priljubljen v francoskih in holandskih morskih kopališčih. Voz za jadrnanje je izumil baron Sloet d' Oldrntenborgh. Ta voz je pretekel v uri 70 km. Sedaj je že vse spopolnil, da se ne da samo pred vetrom uporabljati, ampak tudi pri vetru in za križanje zoper veter. Toda ta šport je tudi nevar, ker je vodstvu pri toliki hitrosti treba velike izurjenosti in prisotnosti duha.

Volkovi so prišli v vzhodno Moravsko in so raztrgali osem ovac.

Vozni listek na sonce. Neki Američan je izračunal, da bi vojni listek od zemlje na sonce, po ameriških železniških tarifih, veljal do štiri milijone kron. Postava, ki zabranjuje rabiti vojni listek zaporedoma za dve osebi, bi se seveda morala spremeniti, da bi bil listek veljaven od rodu do rodu, kajti za to potovanje bi bilo treba 300 let, če bi vlak vozil s hitrostjo enega kilometra na sekundo, saj je sonce od zemlje oddaljeno povprečno 150 milijonov kilometrov.

Telefonska in brzopletna poročila.

VOLITEV ŽUPANA NA JESENICAH.

Jesenice, 25. novembra. Sobotno volitev župana so Nemci z nenavzočnostjo obstruirali.

NOVI POLJSKI MINISTER.

Dunaj, 25. novembra. Cesar je danes zaprisegel poljskega ministra Abrahamovicza.

IREUDENTOVSKO UČITELJSTVO.

Trst, 25. novembra. Lega iredentovskih učiteljev je imela včeraj v Trstu shod, na katerem so iznova sklenili vseučiliške zahteve in sprejeli resolucijo za brezversko šolo proti govoru dr. Luegerja o vseučiliščih. To resolucijo izroče baronu Hocku, predsedniku Svobodne šole.

IZGNAN SOCIALNI DEMOKRAT.

Pulj, 25. novembra. Jožef Pasi, italijanski socialni demokrat, ki je bil po shodu za italijansko vseučilišče, na katerem je govoril, je bil včeraj izgnan iz Avstrije s policijskim odlokom.

NEMŠKE PRENAPETOSTI.

Heb, 25. novembra. Tu je zborovalo večeraj 3000 Nemcev, ki so protestirali proti odloku, ki dovoljuje rabo češčine pri hebskem sodišču. Poslanec Jager je grozil, da bodo Nemci jutri v zborniški seji ostro nastopili proti novemu poljskemu ministru. Za Nemce je zahteval lastno deželno višje sodišče. Proti navalu Čehov se je priporočalo, naj jim Nemci ne dajo stanovanja in ne hrane.

Heb, 25. nov. Po včerajšnjem shodu so bile po mestu demonstracije. Pred spomenikom cesarja Jozefa je množica pela »Die Wacht am Rhein«.

HHRVAŠKA OBSTRUKCIJA V OGRSKEM DRŽAVNEM ZBORU.

Budimpešta, 25. novembra. Hrvaška obstrukcija v ogrskem državnem zboru se danes nadaljuje. Supilo je v mažarščini prote-

stiral, da so v soboto bili nakrat dani trije členi v debato. Predsednik Justh ga je opomnil, da po pravilniku se ne sme naknadno kritizirati, ker je pa Supilo le dalje govoril, mu je Justh odvzel besedo. Debata o nadaljnjih členih carinskega tarifa se nadaljuje. Hrvatje se po vrsti oglašajo k besedi in govoru hrvaški.

PORTUGALSKA PRED REVOLUCIJO.

(Glej politični pregled.)

Dunaj, 25. novembra. Portugalsko poslanstvo dementira vesti o prognanstvu portugalskega prestolonaslednika, madriške vesti pa poročajo, da je razburjenje na Portugalskem vedno večje in da je vsak čas pričakovati izbruh revolucije.

Madrid, 25. nov. Zbornica razpravlja o zakonskem načrtu glede dela novih ladij. Mornariški minister je povdarjal, da je trajno zvišanje mornariškega budgeta za 25 milijonov peset neogibno potrebno, da bi se brodogojstvo zopet sestavilo.

BEROLINSKA NRAVNOST.

Berolin, 25. novembra. Bivšega sergenta Janeza Bollharda, ki je popisal orgije v vili Lynar, ki se jih je sam udeležil, so zaprli. Presedeti mora šest tednov.

GRŠKA SE OBOROŽUJE.

Atene, 25. novembra. Grška naroči 36 novih baterij in 63.000 krogelj od tvrdke Creuzot.

ZA NASIJO.

Trapani, 25. novembra. Ljudski shod v Trapaniju zahteva, da Nasija izpuste, da more izvrševati svoj poslanski mandat.

MESTNI SVETNIK PONAREJEVALEC MENIC.

Berolin, 24. novembra. Iz Düsseldorfa se poroča, da je mestni odbornik in višji komisar Marix pobegnil, ko je ponaredil menic v vrednosti za pol milijona mark. Kakor je razširjeno, je Marix baje izvršil samoumor. V mestu vlada še večje ogorčenje, ker so skoraj vsi mesarji radi Marixovega ponarejanja oškodovani.

Zahtevajte zastoj

in franko moj veliki, bogato ilustrirani glavni cenik z nad 3000 slikami vseh vrst nikelastih, srebrnih in zlatih ur, kakor tudi vseh vrst solidnih zlatin in srebrnin, godbenega orodja, jeklenega in sončnega blaga po izvršnih tovarniških cenah.

Nikel remont. ura . . . . . K 3.—
švic. izvir. »Roskopf« pat. ura . . . . . 5.—
registr. »Adler Roskopf« nikel remont. s sidro . . . . . 7.—
Goldin rem. ura »Luna«, kolesje z dvojnimi plaščem 8.50
srebr. rem. ura »Oloris« 8.40
» 12.50
» oklep. verižica z rince na pero in karab. 15 gr težka 2.80
» 10.50
ranka Tula nikel ura cilind. z »Luna« kolesjem 10.50
ura s kukavico K 8.50, budilka K 2.90, kuhinjska ura K 3.—
švarcvaldska ura K 2.80.

Za vsako uro 3letno pisмено jamstvo!

Nikak risko! Zamena dovoljena, ali denar nazaj!
Prva tovarna za ure **Hans Konrad**,
c. in kr. dvorni založnik v Mostu (Brux) 654,
Češko. 2315 1-4

Sodar

dobi takoj stalno službo v **tovarni barv v Podgradu**. Plača dnevna in akord. Več se izve v **tovarni barv v Dolu pri Ljubljani**. 2645 3-1.

Suhih gob

le prve vrste, kupimo približno 50 metrskih centov. Ponudbe naj se pošiljajo z navedeno ceno in vzorci na udani naslov:

Vydrova tovarna hranil, Praga VIII.
2631 3-1

Veliko zalogo absolutno zjamčenega prístnega vina, 1097

priporočano opetovano od knezoškof. ordinarijata ljubljanskega p. n. vlč. gg. župnikom za mašna vina, ima **Kmetijsko društvo v Vipavi**. — Izborna kvaliteta: belo namizno vino po petdeset kron, rudeče hribovsko 40 kron, pinela ter fina desertna vina, kakor ital. rizling in beli burgundec po 55—65 kron, postavljeno v Postojno ali Ajdovščino. Izpod 56 litrov se ne oddaja; na debelo po dogovoru ceneje. — Stara desertna vina v buteljkah po 1 do 1.20 K. Prevara izključena, ker je klet pod nadzorstvom dekana vipavskega.

Za združbe in večje množine izjemne cene. — Za obilne naročbe se priporoča **Kmetijsko društvo v Vipavi**.

Fran Jenko

c. kr. davčni asistent

Mici Jenko rojena Prijatelj

poročena.

Logatec,

dne 25. novembra

Ribnica.

Mesto vsakega družega naznanila.

2646 1-1

Slavnemu p. n. občinstvu v Ljubljani in na deželi si usojam javiti, da sem si nabavil **najnovejši**

voz za prevažanje pohištva

ter se priporočam za selitve in razne druge vožnje po najnižjih cenah.

Konečno priporočam svojo zalogo premoga in drv ter beležim velespoštovanjem

MARTIN LAMPERT, Ljubljana, Kolodvorske ulice.

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, II. stop., II. nadstr. (Medljatova hiša).

se priporoča pred. duhovščini za

izdelovanje

cerkvenih

para-

mentov.

Izdeluje cele ornate kazule v vseh liturgičnih barvah, pluvijale, obhajilne burse, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, priproste in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilenem in slatem vezu nju. — Izdeluje tudi bandere in baldahine ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo in pristnega platna. Vporablja samo dobre blage, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. Prenovljenje starih paramentov tudiado-voljno prevzame.

Naznanilo.

Ozira se na vpis tvrdke ⁹²⁶ pos. II. 220/12 v registru za posamne tvrdke pri trgovskem sodišču vsled sklepa c. kr. deželnega sodišča v Ljubljani z 4. nov. 1907, usojam si naznaniti, da bova tvrdko

JOSIP LEHNER

tesarski mojster, Ljubljana, Dunajska cesta 60

za zapuščino jaz in sovaruh nadalje vodila.

Zahvaljujem se vsem velecejenim naročnikom za zaupanje, ki se je v tako obilni meri izkazalo mojemu pokojnemu soprogu, in se usojam zagotavljati, da bom zaupanje, ki se mi bo poverjalo z vsakokratnimi naročili, izkušala popolnoma opravičiti s strokovno izobraženim, že dolgo časa v obrtu sodelujočim poslovodjo in dosedanjimi predelavci.

Ljubljana, 22. novembra 1907.

2644 3-1

Magdalena Lehner.

Podružnica v Spljetu.

Dolniska glavnic: K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2

priporoča k žrebanju 1. decembra

promese na državne srečke 1. 1864 cele . . . à K 20.— glavni dobiček polovice à K 11.— K 300.000.—

Obretnuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga po 4 1/2%, vloge na tekoči račun proti 30dnevni odpovedi po 5%.

Podružnica v Celovcu.

Rezervni fond: K 200.000.

Ljudski shod v Ribnici.

Skoraj brez agitacije — uro poprej večina deležencev ni niti vedela, da se kaj namerava — se je zbralo članov »Kmetijske Zveze« in volivcev »S. L. S.« po prvi maši v nedeljo dne 24. novembra 1907 v veliki prostorni rušveni dvorani v Ribnici, da je bila skoraj polna. Ko bi »mladi« ali »stari« imeli kak takšen shod, bi pisali, da jih je bilo najmanj en soč!

Shod otvori sklicatelj kaplan Orehek. Za predsednika je bil soglasno izvoljen odbornik »Kmetijske Zveze« gospod Anton Lesar, ki povelji besedo sklicatelju shoda. V daljšem govoru pojasnjuje ta potrebo solidarnosti v političnem življenju, kaže na politično neednino francijo in opozarja na bojni načrt svobodno miselcev in kako potrebna je v tako resnih asihi edinstvo in sloga. Tudi nas Ribničane, pravi govornik, ima svet za nezveste edino pravi »S. L. S.« Mi pa hočemo na današnjem shodu povedati vsemu svetu, da smo še tisti, kakor smo bili: navdušeni pristaši »S. L. S.« (gromovito odobranje.) Liberalci, v novih li starih hlačah, nismo in nikoli ne bomo! (Klici: Nikdar in nikoli!) Danes, nadaljuje govornik, je v Vel. Laščah občni zbor »Kmetijske Zveze«. Ali gremo v Lašče ali ne? Gremo, toda tja nemarimo priti kot spokorni grešniki, ampak kot možje, ki smo vedeli, kaj delamo, smo pri zadnjih državnozbornih volitvah volili g. Skubica. Zato predlagam, da naš shod pokaže za občni zbor v Vel. Laščah sledečo izjavo:

Izjava.

Volivci »S. L. S.« iz župnije Ribnica, zbrani na ljudskem shodu v Ribnici dne 24. novembra 1907 izjavljamo za občni zbor »K. Z.« za kočevski politični okraj dne 24. nov. 1907 v Vel. Laščah sledeče:

I. Na občni zbor »Kmetijske Zveze« v Vel. Laščah prihajamo kakor smo vedno bili, kot trdni in neomahljivi pristaši »S. L. S.« Med prvimi na Slovenskem sploh se je katoliška politična zavest razširila med ljudstvom ribniške župnije, to ljudstvo je organizirano po navodilih vodstva »S. L. S.« in je nešteto krat vstalo kakor en mož na poziv tega vodstva in je šlo v boj za načela te stranke.

II. Tudi pri zadnjih državnozbornih volitvah je ribniško ljudstvo ostalo zvesto načelom »S. L. S.«, ker je postavilo za kandidata in volilo vzglednega katoliškega duhovnika gospoda Antona Skubica. Postavili smo ga za kandidata, ker smo imeli to pravico kot člani »Kmetijske Zveze«, ki ima v ribniški župniji tretjino vseh članov. Izjavljamo, kar je na ribniškem shodu potrdil tudi njen načelnik g. dr. Šusteršič, da je vodstvo »S. L. S.« napravilo taktično napako, ker svojih volivcev pred zaupnim shodom v Ljubljani ni vprašalo za mnenje o kandidatu. Vztrajali smo pri svoji kandidaturi tudi potem, ko smo videli, da je večina tega volivnega okraja proti našemu kandidatu, in sicer zato, da smo vodstvu »S. L. S.« pokazali, da se kot člani »Kmetijske Zveze« zavedamo pravice, samostojno si izbirati kandidata. Izjavljamo pa na tem občnem zboru javno in glasno, da bi bili brezpozgojno volili s stranko in se podvrgli njeni disciplini, če bi bili videli, da je njen kandidat v nevarnosti: liberalca, stare ali mlade baže, bi zavedno in globokoverno ribniško ljudstvo ne bilo nikoli pustilo priti na površje.

III. Ker naš odpor pri zadnjih državnozbornih volitvah proti kandidatu »S. L. S.« gospodu Jakliču ni bil naperjen proti njegovi osebi, ki nam je simpatična in ga kot zavednega in delavnega katoliškega učitelja visoko cenimo, izrekamo mu kot poslancu zaupnico.

IV. Potem ko smo pri zadnjih državnozbornih volitvah pokazali svojo samostojnost, smo se s tem tudi pobotali z vodstvom »S. L. S.« Izrekamo torej zaupnico načelniku naše stranke g. dr. Šusteršiču in izražamo prošnjo, da bi stranka, kadar bi bilo to mogoče in za stranko koristno, postavila enega delnozbornskega kandidata iz naše srede.

V. Da bi se kmetiska stanovska zavest med nami še bolj dvignila, smatramo za potrebno, da se podnačelnik »Kmetijske Zveze« izvoli iz srede ribniške župnije.

V Ribnici, dne 24. nov. 1907.

Vsako teh točk je govornik posebej razložil in utemeljil. Ko sta bili dani na glasovanje zaupnica g. dr. in dež. poslancu Jakliču in zaupnica gospodu dr. Šusteršiču, načelniku »S. L. S.«, sta bili sprejeti soglasno in z velikanskim navdušenjem. Da bi v bodoče ne bilo kakih nespornostnih med posameznimi volivnimi občinami, je shod soglasno ob hrupnem pritrjevanju sklenil sledečo resolucijo na občni zbor »Kmetijske Zveze« v Laščah:

»Da znanost ob volitvah ne bo nereda in zmešnjav in da se postopa pravično, predlagamo ljudski shod v Ribnici dne 24. nov. 1907 v posebni resoluciji, naj se ob volitvah postopa tako: Ko so volitve razpisane, naj seja odbornikov »Kmetijske Zveze« določi, koliko vol. zaupnikov pride po razmerju števil volivcev na vsako volivno občino v našem volivnem okraju. Na 50 ali 100 volivcev naj pride po en volivni zaupnik. Volivne zaupnike si izvoli vsaka volivna občina zase na lastnem vol. shodu. Ti zaupniki odločujejo pri skupni seji o kandidatu. Manjšina se ukloni večini. Ime kandidata se sporoči vodstvu »S. L. S.« v Ljubljano, ki naj ga proglasi za kandidata stranke.»

Tako možje, sklepa govornik, izjavljamo pred vsem slovenskim svetom, da smo še ravnotako zanesljivi pristaši »S. L. S.« kakor smo bili, zajamčeno pa hočemo imeti, da se bo znanost postopala pravično in pravično. Naj ponosno zaplapola po naši obširni in pre-

lepi ribniški dolini zastava »S. L. S.« (Gromovito odobranje in ploskanje.)

Predsednik podeli nato besedo gospodu Francetu Lovšinu iz Goriče Vasi, ki razvija sledeče misli:

»Očitati so nam, da smo zatajili »S. L. S.« toda to je laž! Mi smo ostali in hočemo biti tudi znanost nji zvesti, če nam bo zvesta in pravična tudi ona. Očitati so nam in posebno meni, da smo razdiralci »Kmetijske Zveze«, toda mi ne razdiramo, ampak samo nadziramo, v kar smo opravičeni. Mi vemo, da nam je potrebna, zato le želimo, da bi se utrdila in okrepila. Saj potrebujemo dovolj! Nato omenja šolsko obveznost otrok, ki je pomankljiva in se ne ozira na kmetijske potrebe, vodovode in ceste, vojaško službo Amerikancev in drugo. Zato, kmetje skupaj! Združimo se krepko pod zastavo »S. L. S.« in noben vrag nam ne more nič! (Veliko navdušenje.)

Nato se zaključilo lepo uspeli ljudski shod.

Radeckijeva slavnost na Dunaju.

Dunaj 24. nov. Danes se je tu praznovala velikanska slavnost v spomin petdesetletnice smrti grofa Radeckega, največjega in najpriljubljenejšega avstrijskega feldmaršala. Slavnosti se je udeležila nešteta množica prebivalstva in vojaških krogov. Cesarja je zastopal nadvojvoda prestolonaslednik Franc Ferdinand, navzočih je bilo pet ministrov in drugih dostojanstvenikov, zastopana so bila vsa civilna in vojaška oblastva. Mesto je bilo večinoma v zastavah. Mogočne črno-rmene in rdečebelaste zastave so plapolale raz streh. Slavnost se je vršila pred Radeckijevim spomenikom na »Hofu«. Tja je prikorakalo vse dunajsko vojaštvo. Vojaška veteranska družba, pred vsem Radeckijevi veterani so se tu sešli z zastavami in godbo. Iz vseh delov države so prišli Radeckijevi veterani kot znanje še živeče priče avstrijske bojne slave na italijanskem bojnem polju. Več kot 30 godb se je razpostavilo na velikem prostoru. Na postavljeni tribuni je prisostvovala vojaški slavnosti mnogobrojna množica gledalcev.

Nadvojvodi — prestolonasledniku, kateri je bil, ko se je prikazal, pozdravljen z ljudsko himno, so bili predstavljeni stari Radeckijevi veteranci. Nadvojvoda je imel za vsacega jako prijazno besedo in skoro vse je odlikoval z nagovorom. Mnogo Radeckijevih veterancev mu je moralo pripovedovati posamezne dogodiljaje iz italijanskih bojev.

»Najmlajši« Radeckijev veteranec, ki se je udeležil slavnosti, šteje 76 let, najstarejši je pa 96letni starček.

Po končani vojaški maši so položile navzoče deputacije vence pred Radeckijev spomenik, nakar je cela navzoča garnizija kakor tudi veteranci pred nadvojvodo-prestolonaslednikom Franc Ferdinandom defilirala med zvoki avstrijske marselese Radeckijevega »marša«. Na čelu so se nahajali stari Radeckijevi veteranci, katere je mnogobrojna množica burno aklamirala in pozdravljala z mahanjem klobukov in robcev.

Na čast 250. še živčim Radeckijevim veterancem so napravili zvečer v slavnostni dvorani mestne hiše banket kjer so bili preostali bojevniki iz bojnih časov Avstrije od mestne občine sijajno pogoščeni. Dunajski župan dr. Lueger je imel burno aklamiran nagovor, v katerem je zasluge navzočih v zgodovinskem času Avstrije v vznešenih besedah proslavljal in jih slednjič postavil kot vzor bodočim avstrijskim generacijam.

Shod poštne uradnikov.

Nekaj časa po preteku določene ure — potem ko je došel na shod župan Ivan Hribar, otvoril je shod v »Iliriji« včeraj popoldne predsednik ljubljanske podružnice, gosp. poštni oficijal Mayer, rekoč, da zborujejo danes skupno v 36 mestih — na čelu centrala na Dunaju — poštne uradniki. Pozdravlja mnogoštevilno navzoče uradnike, dalje poročevalce ljubljanskih dnevnikov ter priporočala uradništvu edinstvo. Obrača se do ljubljanskega poslanca Hribarja, da blagovoli podpirati prošnjo v ministrstvu in parlamentu. Poštne uradniki so v tako slabih gmotnih razmerah, da je katastrofa neizogibna. — Napredovanje v službi je tako slabo, da se pride v osmi plačilni razred šele pri — Sv. Križu. — Shodov ne prirejamo v zabavo, ampak v dokaz, da nam je trgovsko ministristvo naklonjeno le teoretično. Omenja še, v kakih nezadostnih prostorih — beznicah — morajo poštne uradniki vršiti svojo težko službo.

K besedi se oglasi — vidno »non praeparatus« posl. Hribar.

Pravi, da mu je dolžnost odzvati se vabilu, da čuje težnje, ki jih bo zastopal kot poslanec, kateremu ste — tako vsaj menim — izkazali zaupanje. (Več klicev: Gotovo! gotovo!) Hvali novega trgovskega ministra dr. Fiedlerja, ki ni toliko politik, kot mož učenjak in poštenjak ter se bode pod njegovim vodstvom marsikaj izvršilo — kar se njega (Hribarja) samega tiče, noče sicer preценjevati svojih zmožnosti, bode pa pospeševal težnje poštne uradnikov v družbi z drugimi poslanci ali načelniki klubov. »Obračajte se na-me-

kot svojega poslanca, ali pa na »Jugoslovan. klub« (!!). Imejte zaupanje v mene, nevednega se ne bodem izkazal, ampak storil svojo dolžnost, v kolikor mi bodo dopuščale slabotne razmere!»

Po tem šibkem govoru je Hribar odšel, ker je bil pozvan ob peti uri k deželnemu predsedniku. Popred pa se je zahvalil predsednik Mayer v prepričanju, da bode izpolnil, kar je »obljubil«.

O drugi točki dnevnega reda »poštne uradnikov napredovanje v plači« poročal je gospod oficijal Sirknik. Iz obširnega poročila povzamemo nekaj sledečih misli, katere je razvijal.

Poštne prometne uradniki ne hrepene po zabavah, ampak po kruhu, ne po zakladih, ampak po potrebnem. Ravna se ž njim prav nečloveški in nasititi se jih hoče z golimi obljubami. Merodajnim krogom kličemo: ne predpisujte le dolžnosti, ampak tudi pravic. Pred časom so opustili 2000 mest v X. in XI. razredu, češ, da bode olajšano napredovanje v višje razrede. Imenovali so oficijante, ki so ceneji, a sedaj nimajo od tega ničesar ne prvi ne drugi. Uradništvo nima od štedljivosti ničesar. Če ne bode konec obljub, prišel bo čas, ko bodo nastopili poštne uradniki s silno demonstracijo. S plačo XI. razreda se dá izhajati samci le za silo (z dolgovi), kaj pa šele oženjenemu z otroci. V parlamentu stavljeni nujni predlog za izboljšanje čaka še danes rešitve. Nezadovoljnost povišuje pa še nekaj, ki ima na sebi znak protekcije: to je izventurno avanziranje. Proti temu protestujemo in zahtevamo napredovanje po vrsti.

Nameravani avanzma za leto 1909 kaže slabo perspektivo, kar dokazuje govornik s številkami. Časovni avanzma je pač obljubljen, toda obljubam ni verjeti. Še nekaj ovira napredovanje: starčki po 70 let — celo z dekretom za pokoj v roki še vedno služijo, in celo penzionisti kot diurnisti za 2 K na dan ter s tem zapirajo uradnikom napredovanje. Sila, draginja, dolgovi — nas tarejo. Naša zahteva torej za avanzma ni nič neopravičenega, ker zahtevamo le zasluženega plačila.

Dolgotrajno odobranje je sledilo govornikovemu izvajanju.

O »službeni pragmatiki« poroča oficijal Šemrov v izvrstno začrtanem — mestoma s perečim sarkazmom prepletenem referatu, s katerim je izzval gromovito priznanje.

O pragmatiki, pravi, mislijo merodajni činitelji drugače, kot uradništvo. Danes že vemo, da se izdeluje, a bojimo se, da bode drugačna, kot si jo želimo. Naglica kaže, da se ne gre za naše zahteve; hoteli smo jo izvojevati, a danes nam jo ponujajo, kar je jako sumljivo. Govornik kaže pri tem na pragmatiko za uslužbenca ogrskih državnih železnic, kjer se uradništvu omejuje vse pravice in se to v svojih državljskih pravicah naravnost degradira.

Omenja, da je bivši minister Steinbach sklicujoč se na Lebenda v nekem govoru se izrazil, da je službena pogodba potencirana podložnost! — Zato kliče ljudskim zastopnikom: Caveant! radi službene pragmatike. Uradništvo zahteva pravice za oba dela: uradništvo in državo, uredi pa naj se le zakonitimi potmi. Osrednje dunajsko društvo je izdelalo načrt pragmatiki, ki obsega 14 točk: pogoji za sprejem v poštno službo; odprava sustencijskega reverza za praktikante; časovni avanzma; očitna kvalifikacija s pravico ugovora; maksimalni čas službe (burno delo) in honoriranje vseh posebnih ur (vsaj 1 K od ure); pravico do dopusta po številu službenih let; počitek od nedeljah in praznikov, toraj 6dnevni teden; ureditev disciplinarnega postopanja v modernem duhu, da bodo delegirani tudi uradniki, (sedanji red je že iz leta 1860); odprava časovno neomejenih disciplinarnih preiskav; uvedbo naj se personalne komisije; natančne določbe, kdaj ugasne službena pogodba; povračila škod, ki so v zvezi s službo; pokojnina in oskrbnina ter ravno to za odpuščence in družine tudi v slučaju odpustitve iz službe. Govornik graja odločno način, kako se predstojništva informirajo glede poštne uradnikov in njihovega zasebnega življenja — celo pri hišnikih! — Pravica za avanzma naj bode za vse enaka, ne le za protežirance, zlasti one, ki imajo modro kri. Konečno ugovarja še neumestnim šikanam in stavi resolucijo, kakoršno so stali ob istem dnevnem redu in času tudi poštne uradniki vseh 36 avstrijskih mest na včerajšnjih zborovanjih.

Vsebinska resolucija je v kratkem sledeča: Dne 24. novembra 1907 na Dunaju in 35 avstrijskih mestih zbrani poštno-prometni uradniki ozirajo se z največjo skrbjo na vedno množče se draginjo vseh življenjskih potrebščin, katero povišanje je treba spraviti v soglasje z dohodki. Na trgovsko ministristvo in parlament gre apel za ureditev napredovanja tako, da se bode izvršilo pri praktikanatih v dveh letih, pri uradnikih enajstega razreda v šestih letih, X razreda v sedmih letih, IX razreda v osmih letih.

Uradništvo se zavaruje proti opustitvi mest. — Resolucija ponovno povdarja, da bode uradništvo le tedaj moglo vestno in natančno opravljati službo, če bodo pravice in dolžnosti natančno ločene in disciplinarno postopanje izvedeno v modernem duhu. V sled tega se zahteva službena pragmatika.

Predsednik ofic. Mayer je v sklepnem govoru pozivljial k edinstvi, da dosežejo kar zahtevajo, če ne pa se bodedo danes leto sešli na protestnem shodu.

Zvišanje doklad v Idriji.

Idrija, 24. nov.

Zupanstvo v Idriji torej predlaga novo zvišanje doklad in novo posojilo. Te dni bo občinska seja, pri kateri bodo odborniki sklepali o tem. Kaj bodo ukrenili, ne vemo in tudi nečemo vplivati na nikogar. Ker pa se gre za znatno zvišanje, povemo odkrito mnenje velikega dela idrijskih davkoplačevalcev. 1. Ali kaže zviševati doklade in to v toliki meri, da bi plačevali mesto dosedanjih ne malo visokih 75% doklad odslej kar 130%? Nikakor ne. — Vedno kažejo na rudniški erar, češ, da ta plačuje blizu 90% vseh doklad. To je istina. A ne pozabimo, da tudi preostala dobra desetina hudo teži idrijske davkoplačevalce, posestnike in obrtnike, vsaka krona je bridka. Bolj pa doklade tudi delavce, katerim prav tako ni najboljšje poslano. Ljudje, ki vedno govorijo, da je treba izrabiti erar, naj se nekoliko ponižajo ter naj si ogledajo stanovanja, kakoršna ima večina delavcev sedaj, potem naj pa cenijo, jeli so toliko vredna, kolikor morajo plačevati najemščine delavci. Kadar koli so bile zvišane doklade, poskočila je tudi najemščina, tako, da je že danes vrednost premmogih stanovanj precenjena. Hišnim posestnikom ne moremo šteti v zlo, ako povišajo najemščino, ker se tako komaj izhajajo. Stroški za popravila vedno rastejo, povrh so pa večinoma še več ali manj zadolženi. Povišajte torej doklade, in zopet bo udarjen najhujše delavec, ki bo moral plačevati stanovanje povišanih doklad primerno dražje. Delavstvo opravičeno toži, kako borno služi in kako težko izhaja, ter se bori za izboljšanje zaslužka. Na svoje zahteve je dobilo prvi odgovor od mestnega zupanstva, ki predlaga zvišanje doklad za celih 55%, tako, da bodo znašale, ako prodore županstvo s svojim predlogom, velikansko višino 130%. Navadno pravijo, da je treba zvišati doklade, ker so v preteklih letih bile prenizke ter se moč erarja ni izrabila. Tudi k temu pa besedi. Kdo navadno to trdi. Ljudje, ki ne vedo, da je ljudstvo še tiste nizke davke komaj plačevalo, ker ni imelo niti za življenje potrebnih dohodkov. Kako naj bi bil recimo kak župan Treven zvišal doklade, ko je kot domačin na lastne oči videl bedo delavcev, ki so z največjo težavo odtrgavali si od ust vsakega pol leta tistih borih 8 ali 10 goldinarjev, ki so jih gospodarju odšteli za stanovanje. Če bi bilo mogoče naložiti samo erarju doklade, bili bi gotovo to storili, toliko soli so že imeli v glavi. A ob tedanjih žalostnih delavskih razmerah niso mogli misliti na to, kako bi delavstvu nakladali nova bremena, marveč so skrbeli, kako bi pomagali ljudstvu, da bi vsaj toliko prejele, da more živeti. Po Dunaju so prosili, doma bi bili pa odirali! Zakaj vsaka desetica, ki bi jo bili od delavca več zahtevali, bi bilo odiranje, in naj bi bil erar tudi tisočake več pošteval! Vprašajte o tem stare rudarje, in izvedeli bodede zadosti. Delali so tudi župani v prejšnjih dobah v prid občine, kolikor so mogli, a delali previdno.

2. Ali je potrebno zvišanje doklad in poleg tega še posebno posojilo? Tudi glede tega vprašanja ni težko odgovoriti, da nikakor ne. Zakaj županstvo zahteva povišanje doklad in posojila? Za nakup zemljišč zahteva 5000 K. Čemu to, ko še to ni plačano, kar je že vpisano na ime občine? Dijaško igrišče zahteva 1000 K, ko še realka ni plačana. Dokler smo v dolgovi, naj hodijo dijak v vzorno krasni »park«, za katerega je občina kljub našemu ugovoru odštela lepo svoto stotakov. Ali so sedaj čez leta vendarle tudi sedanji vodilni krogi prišli do prepričanja, da ni za nič, kakor smo trdili mi že pred leti, ko je frčalo kar po 500 K na leto za ljubezni »park«, seveda pod naslovom, da se gre za dijaško igrišče? Nova klavnica — 20.000 K. Ne bomo rekli, da je vse dobro v stari klavnici, — a naj govori kar hoče glavarstvo; če ni denarja za novo, ga pa ni. Kadar bo mestna realka podržavljena, bomo pa takrat govorili tudi o klavnici. Za javno čitalnico in knjižnico predlaga županstvo tudi 20.000 K. Gotovo lepa naprava, ako se ne gre samo zato, da se proda kaj »Izgubljenih bogov« ali »Spovednih pečatov«. Za sedaj pa imamo še mnogo drugih nujnejših potreb, o katerih pa županstvo molči, ker nima pokritja. Molčimo torej tudi o tem, dokler ne bomo gmotno podprti. Za podržavljenje realke beračimo na Dunaju, doma se hočemo pa gospodo igrati. Ako kdo misli, da bode šlo tembolj gladko s podržavljenjem realke, če nastavimo prav visoke doklade, ter si najamemo novo posojilo, se motimo. Saj gospoda na Dunaju ima tudi toliko soli v glavi, da si bo nas nekoliko ogledala. Tako, kakor smo danes, lahko pomolimo vsakemu roko, da nam da krajar. Ako pa bomo delali dolgove in zvišavali doklade, da bomo popravljali zasebne »Čitalnice«, smo pregospiski, da bi v nas gledali berače.

3. Kaj storiti? Poskrbimo, da vzdržimo to, kar imamo. Ko pa bo realka podržavljena, bomo si pa zopet kaj »izmislili«, kar nam bo napravljalo »kurja očesa« tudi v prihodnje. Novo poglavje o mestnem gospodarstvu v Idriji.

MOHORJANI!

Spominjajte se „Narodne šole“ v Št. Jakobu v Rožu!

Darove sprejema upravništvo „Slovenca“

Radi izredno velike zaloge priložnostna prodaja

jopice za dame, pale-
toti, ovratniki, kožu-
hovinaste jopice in
koljerji, kakor tudi
obleke za gospode,
ranglan ovratniki, zim-
ske suknje, kožuho-
vinaste sacco, kožuhi
za mesto in na po-
:: :: tovanje. :: ::

Najnovejši modeli!
2603 6-6

O. Bernatovič.

**Popolna oprema
za novorojence,
otroško perilo**
za vsako starost v zalogi
priporoča znana trgovina perila
C.J. Hamann, Ljubljana.
Perilo lastnega izdelka.
1870 ustanovljeno 1870.

Elato svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-
sistil. sred-
stvo

Seydlin
Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar, ul. 7

Dobi
se
posred

Gostilna v najem!

Pri župni cerkvi, 1 uro od Ljubljane, se
da v **najem gostilna** z dvema go-
stilniškima sobama, kuhinjo in kletjo. V
hiši je **mesnica**. Odda se v najem ali
pa na račun.

Izve se pri **Jakobu Dimniku**, po-
sestniku pri **D. M. v Polju**. 2634 4-2

IVAN KREGAR
pasur in izdelovatelj cerkvenega
... orodja in posode ...

se priporoča velečast. cerkvenim
predstojništvom v obilna naro-
čila ter si usoja naznaniti, da se
nakaaja njegova

delavnica

odslej na

Elizabetni cesti

bliizu samostana oo. Jezuitov in
nasproti Jožefinuma. 555 3

Razglas.

Vsled sklepa c. kr. okrajnega sodišča Ljubljana z dne 18. novembra 1907, oprav.
štev. A I $\frac{820/6}{115}$ se bo na prošnjo ml. gospodičin **Frančiške** in **Ivane Orešek** iz
Ljubljane vršila v pisarni podpisanega c. kr. notarja v **Ljubljani, Sodnijske**
ulice šte. 9

dne 27. t. m. ob 9. uri dopoldne
prostovolj. javna dražba

njihovega posestva pod hiš. šte. 44 ob Sv. Petra cesti, vlož. štev. 120 katarstr. občine
šentpetersko predmestje, I. del. Vzklicna cena znaša 26.000 K. Dražbeni pogoji leže v
navedeni notarski pisarni med navadnimi urami na vpogled; le način plačevanja naj-
višjega ponudka se bo določil sporazumno s kupovalci šele na dan dražbe.

Kot varščino mora vsak kupec pred začetkom dražbe v roke sodnega komisarja
založiti znesek po 2600 K v tuzemski gotovini, pupilarno varnih vrednostnih papirjih,
kojih vrednost se izračuna po dunajskem borznem kurzu predidodega dne ali v hra-
nilnih knjižnicah kake hranilnice, pri katerih se lahko nalagajo denarji nedoletnikov.

Dr. Karol Schmidinger
o. kr. notar kot sodni komisar.

Trgovina s klobuki in čevlji
Ivan Podlesnik ml.
Ljubljana, Stari trg šte. 10

priporoča svojo veliko zalogo najraznovrstnejših **klobu-**
kov, cilindrov in čepic, kakor tudi najtrpežnejših
čevljev.

2250 2

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

je sprejela s 1. septembrom t. l. sledeča dela
v komisijsko zalogo:

**Valvasor, Johann Weichard Freicherr von: Die
Ehre des Herzogthums Krain.** Laibach-Nürnberg
1689. 4 Bände. (Strani 54 + 7 + 696, 836, 396 + 730, 612 + 74).
Rudolfswerth 1877-79.

**Na razpolago je samo še 9 popolnih izvodov
po K 80.—**

Razun tega se dobijo še sledeči popolni zvezki, ki se po
znižani ceni tudi posamno oddajo:

Zvezek II. Vsebina: Von den alten und ältesten Einwohnern des Lan-
des Crain. Von den alten Steinschriften und ausgegrabenen
Müntz etc. Von der Crainerisch-Slavontschen Sprache, wie
auch Sitten und Gebräuchen in Crain. Von den Heiligen,
Patriarchen, Bischöffen, Orden und Pfarren in Crain. Strani
836. K 12.—

Zvezek III. Vsebina: Von der Regierung, Regiments-Würden und
andern Ehren-Aemtern etc. in Crain. Von den Landesfürsten
und Hertzogen in Crain. Von den Städten, Märkten, Schlös-
sern und Klöstern in Crain. Strani 396 + 730. K 20.—

Zvezek IV. Vsebina: Von denen so wol Türkischen als Christlichen
Greutz-Oertern bey Crain. Von den Kriegs-Geschichten der
Japydier und Carner vor Christi Geburt. Von den Jahr-Ge-
schichten in Crain nach Christi Geburt biss an die Oester-
reichische Regierung. Register. Strani 612 + 74. K 8.—

Poleg tega se dobe tudi še posamezne številke za izpopolnitev
nepopolnih izvodov.

Wolf-Cigale, Deutsch-slovenisches Wörterbuch. Laibach 1860.
2 zvezka. XIII + 2012 strani. Znižana cena, broš. K 5.—,
vez v $\frac{1}{2}$, usnje K 10.—

Wolf-Pleteršnik, Slovensko-nemški slovar. Ljubljana 1894/5.
XVI + 883 + 998 + IX strani, 2 zvezka. Znižana cena,
broš. K 16.—, v $\frac{1}{2}$, usnjatih vezavah K 22.—

**Verhovec, I. Professor, Die wohlöbl. landesfürstl. Haupt-
stadt Laibach. Kulturhistorische Bilder aus Laibachs Ver-
gangenheit.** Laibach 1886. Mit 1 Plane der Stadt Laibach vom
J. 1745. — 213 strani. K 2'50. Izborno kulturno-zgodovinsko
delo, do sedaj še malo znano, ker je izšlo v samozaložbi pi-
sateljevi.

**Verhovec, I. profesor, Dve predavanji o ljubljanskih poko-
pališčih.** Ljubljana 1901. 23 strani, K —'60.

**Vrhovec, I. Professor, Die Pest in Laibach. Nach Archivalien
des Laibacher Stadtarchives.** Laibach 1899. — 33 strani. K —'60.
— Der schwäbische Chronist Burghardt Zink und eine interessante
Schule zu Reinfritz in Unterkrain. Laibach 1900. — 16 strani.
K —'60.

Sohumi, Fr., Urkunden- und Regestenbuch des Herzogtums Krain.
I. Band. 777—1200. Laibach 1882/3. — 210 strani. Znižana
cena. K 2'50.

— II. Band. 1200—1269. Laibach 1884 u. 7. — 470 strani. Znižana
cena. K 2'50.

**Sohumi, Fr., Archiv für Heimatkunde. Geschichtsforschungen,
Quellen, Urkunden und Regesten.** I. Band. Laibach 1882/3.
VIII + 338 strani. Znižana cena. K 2'50.

— II. Band. Laibach 1884 u. 7. III + 393 strani. Znižana cena. K 2'50.

Kos, dr. Fr., Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku.
I. knjiga (I. 501—800). Ljubljana, 1903. LXXX + 416 strani. K 8.—

— II. knjiga (I. 801—1000). Ljubljana, 1906. LXXXIV + 514 strani. K 10.—

Sveto pismo stare in nove zaveze z razlaganjem poleg nemškega,
etc. Ljubljana, 1856/7. 6 zvezkov. Znižana cena K 12.—,
vezano K 22.—

**Mitternützner-Malovrh, Slovani v iztočni Pustriški dolini na
Tirolskem.** 1880. — K —'60.

Rados, Maria Theresia und das Land Krain 1740—1780. — 1881.
K 1'40.

Dalje priporočamo:

Leposlovna knjižnica:

I. zvezek: Bourget, Razporoka, Roman. K 2.—, eleg. vez K 3.—.

II. zvezek: Turgenjev, Stepni kralj Lear. Povest. — Stepnjak, Hiša ob
Volgi. K 1'20, eleg. vez. K 2'20.

III. zvezek: Prus (Alex Glowacki), Straža. Povest. K 2'40, eleg. vez. K 3'40.

IV. zvezek: Dostojevski-Levstik, Ponižani in razžaljeni. Roman. K 3.—,
eleg. vez. K 4'20.

Medved, Ant., Poezije. Ljubljana, 1906. 262 strani. K 3'80, eleg.
vez. K 5.—.

Silvin Sardenko, Roma. Poezije. Ljubljana, 1906. 116 strani.
K 2.—, eleg. vezan K 3'20.

Šašel, Iv., Bisernice iz belokranjskega narodnega zaklada I. Ljub-
ljana, 1906. VIII + 332 strani. K 2.—.

Ker je knjigarna svoje dosedanje prodajniške prostore zelo raz-
širila in krasno uredila, ter zalogo v vsakem oziru izpopolnila, ima po-
sebno knjige slovenskega knjigotrštva, dalje učne knjige za vse šole, kakor
tudi drugojezične knjige vseh strok vedno na razpolago; knjige, ki se v
knjigotrštvo nič več ne dobijo, so na prodaj po nizkih cenah v obsežnem
antikvarijatu, ki je združen s knjigarno. Antikvarijatski katalog je na raz-
polago; splošen imenik slovenskih knjig pa je v tisku in se bode na
zahtevo razpošiljal s 1. oktobrom t. l. brezplačno. Naročila, ki nam doj-
dejo pred tem dnevom, si zabeležimo.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.